

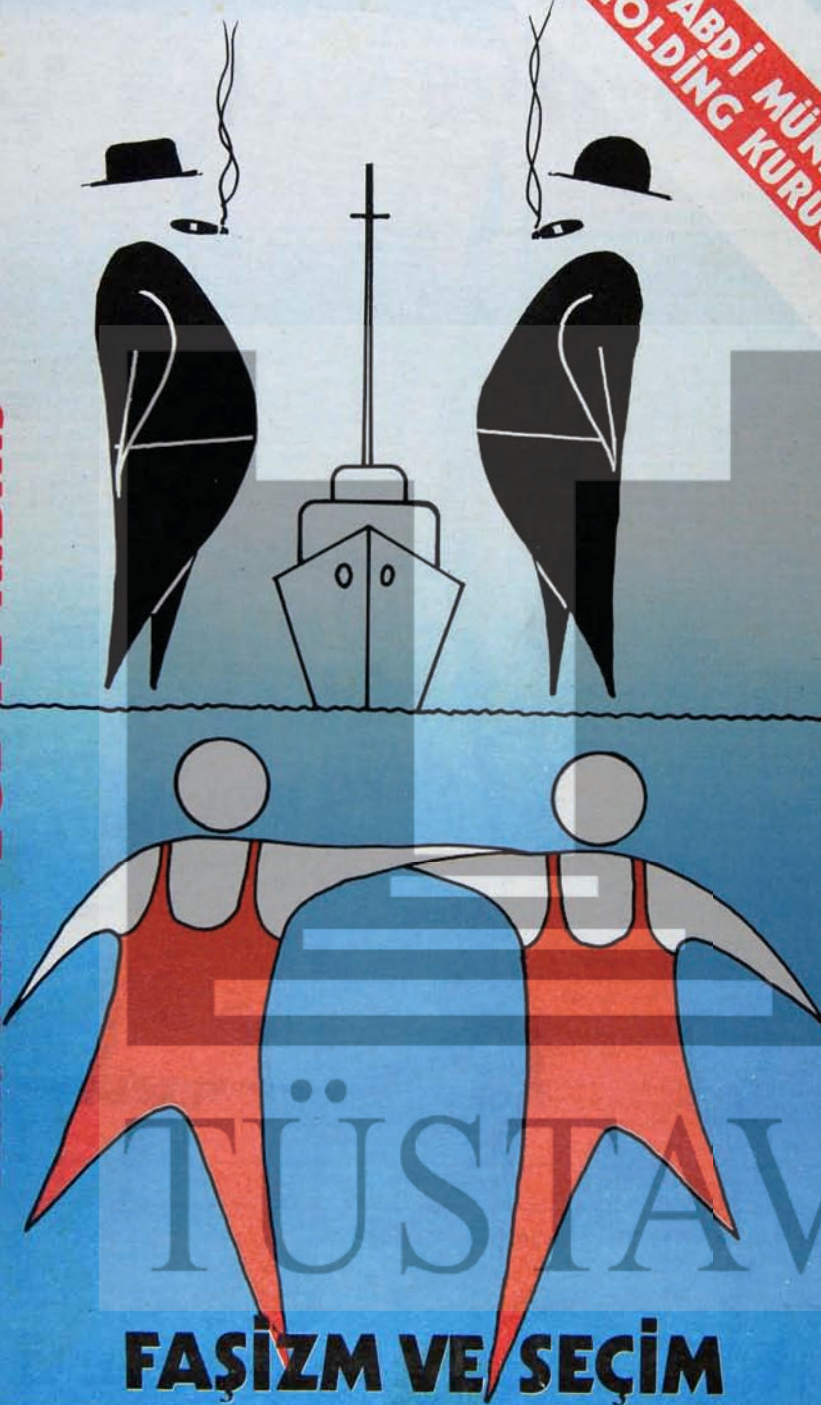
BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI 71 - 17 AĞUSTOS 1976 5 TL.

ABDİ MÜNİF İPEKÇİ
HOLDİNG KURUCUSU OLDU

BEHİÇE BORAN: EGE VE KIBRIS

FAŞİZM VE SEÇİM

ABDİ MÜNİF İPEKÇİ HOLDİNG KURUCUSU OLDU

MİLLİYET "ALESİNİN" KURDUĞU HOLDİNG, SERMAYE BİRİKİMİNE İMKAN SAĞLAYARAK EKONOMİYİ GELİŞTİRMİYİ AMAÇ EDİYOR. MİLLİYET HOLDİNG'İN ANA MUKAVELESİNE GÖRE YENİ HOLDİNG, "YABANCI VE YERLİ HOLDİNGLERLE VEYA DİĞER ŞİRKETLERLE İŞBİRLİĞİ VEYA İŞTİRAKLER KURABİLİR, MALİ SORUMLULUK DAĞITIMINA DAYANAN ANLAŞMALAR YAPABİLİR."

MİLLİYET, DÖVİZE ÇEVİRİLEBİLİR MEVDUAT KREDİLERİ KULLANIYOR. CEPHE HÜKÜMETİ'NİN TÜRKİYE'NİN GELECEĞİNİ İPOTEK EDEREK ÖMRÜNÜ UZATMAK İÇİN KULLANDIĞI BU KREDİLERİN MİLLİYET'İN "İŞİNE" DE YARADIĞI ANLAŞILIYOR.

Önceki hafta, Babı Ali'nin önemli şirket gruplarından biri için "mutlu" bir olayla anılacak. Turizm işletmeçiliğinden kitap yayıncılığına kadar çeşitli işleri yürüten Milliyet grubu, artık bir Holding haline gelip İstanbul Ticaret Sicili'nin 140827/88304 numarasına kaydını yaptırdı. Ercüment Karacan'ın en büyük paya sahip olduğu bu Holding'in diğer ortakları da Hediye Karacan, ünlü "Durum"cu Abdi İpekçi, Nurettin Demirkol, Ali Karacan'dı. "Her türlü, ticari, sını, turistik, zirai ve mali gayelerle kurulmuş ve kurulacak anonim ve limited, yerli ve yabancı şirketin sermaye ve yönetimine katılmayı" amaçlayan kuruluş, özel sektör içinde ayrıcalıklı bir yer kazanmaya adaydı.

SEÇİN YERİ HAZIR

Milliyet ailesinin ticari alanındaki çabalarının Holding biçimine dönüşmesinden önce de, yasal işlemleri tamamlanmasına rağmen İstanbul'un seçkin sanayi burjuvazisi içinde bir yeri olduğu bilinmektedir. Düzenin, görünürde eleştirisini yaptığı havasını verme çabası harcayan ve bazı "ilerici" çevrelerce solda değerlendirilen Milliyet, düzenin en çarpık ürünlerinden dahi yararlanma fırsatını kaçırmamıştı.

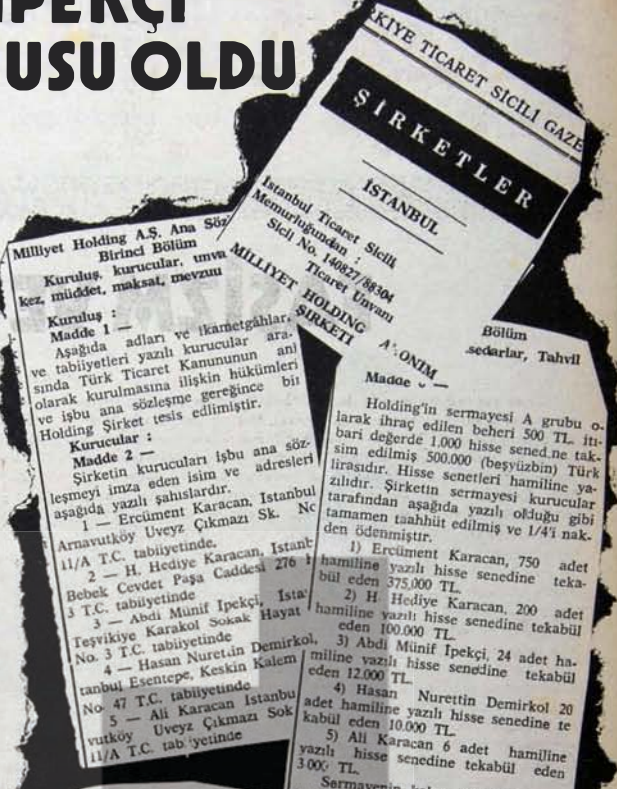
MİLLİYET 1 MİLYON LIRAYI AŞKIN DÖVİZE ÇEVİRİLEBİLİR MEVDUAT KARŞILIĞI KREDİNİN KULLANICISI

Başlangıçta köşe ve konuk yazarları aracılığıyla eleştirdikleri Döviz Çevrilebilir Mevduat mekanizmasından yararlandıktan sonra, bu konuda olumsuz haber ve yorumlara yer vermemek için özel bir dikkat harcayan Milliyet'in, 1 milyon lirayı aşkın döviz çevrilebilir mevduat karşılığı kredinin kullanıcı olduğunu bilen okuyucusuna rasmak çok güçlü.

BİR ALMAN BANKASI ARACILIĞIYLA

Milliyet Gazetesi, Almanya'daki Schroder Munchmayer Hengst Und Co Bank aracılığıyla 28 Ekim 1975 tarihinde sağladığı döviz çevrilebilir mevduatı halen kullanmaktadır. Yapı ve Kredi Bankası Bahçekapı Şubesinde bulunan Milliyet Gazetesi hesabının kayıtlarına göre, 88.147.97 Doycemak karşılığı olan 524 bin 480 lira için Milliyet'e, 28 Kasım 1976 tarihine dek kredi açılmıştır. Yine aynı şubedeki hesap kayıtları, Milliyet Gazetesi'nin 28 Kasım 1977 vadeli 525 bin 170 lira 20 kuruşluk bir döviz çevrilebilir mevduat olanağından daha yararlandığını kanıtlamaktadır.

İşte Türkiye'nin ekonomik sömürüne yardımcı olan bir mekanizmadan yararlanan Babı Ali'den, küçük bir örnek, "ilerici" bilinen bir yayının organında bir çok gerçek gözlerden uzak tutulması çabasının temel nedenlerinden biri. Fazla birşey yazmaya gerek yok.

500 milyon dolarlık döviz mevduatı geldi
Yılın ilk yarısında ihracat 545 milyon, işçi dövizleri ise 508 milyon dolar...

MALİYE Bakanlığı ve Merkez Bankası yetkililerince 1975 yılı sonuna kadar 500 milyon doları bulacağı tahmin edilmiş olan "döviz çevrilebilir mevduat hesabı" kanalıyla gelen döviz kredileri, 11 Temmuz 1975 itibarıyla "498,7 milyon dolara ulaşmış" bulun-

25 Temmuz 1975, Milliyet

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Şahit:

Nispeti SARGIN

Genel Yayın Yönetmeni:

Ömür SAĞALSIZ

Yazı İşleri Müdürü:

Metin ÇULHAOĞLU

Teknik Sekreter:

Bülent ARTANLI

Yazı Kurulu:

Umur COŞKUN

Metin ÇULHAOĞLU

Mehmet AKOZER

Varlık ÖZMENEK

YÖNETİM:

Konur Sokak 15/8 Kızılay

Ankara Tel: 17 45 81

İSTANBUL, BÜROSU:

Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş

İstanbul Tel: 26 35 67

İzmit

İstanbul

İzmit

Eskişehir

Bursa

Adana

Dişarbakır

Yusuף ALTINTAŞ

Hacı KANTARCI

Çüneyt BAYGÜN

Vedat BARANOĞLU

Cengiz KOÇ

Ceyhan CAN

Nurettin ÖZVARIŞ

ABONE KOŞULLARI

Yıllık : 200 TL 6 Aylık : 100 TL

ILAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL

Arka Kapak (Siyah beyaz) : 12.000 TL

İç sayfalarda sütun santimi : 40 TL

Yayın ilanları % 50 indirimlidir.

Eğr Dağıtım: Orhan ÖZŞİŞMAN

Baskı: Daily News Web-Ofset Teşisleri

Posta Çekir: YÜRÜYÜŞ Dergisi, 10023 4

FAŞİZM VE SEÇİM

YALÇIN KUÇUK

Geçen yaz mobilya ile geçti. Bu yaz, Hora ile geçiyor. Mobilya, sonbahar ve kışa uzadı. Hora da uzayacağı benziyor. Mobilya, Hora, trafik "anarşisi", olimpiyatlardaki "bozgun", hükümet ile muhalefetin temel sorunu oluyor. Su yüzündeki sorunlar bunlar. Kütleler bu sorunların peşine takılmak isteniyor. Aylardır, gittikçe derinleşen ve yayılan bir şovenizm rüzgarı estiriliyor. Savaş kıskırtıcılığı çok yaygın. Yaygın ve güçlü. O kadar ki en umulmadık yerlerden bile "Atina karşısında birlik" çağrıları çıkıyor. Kütleler, uluslararası ve ulusal burjuvazinin yarattığı bir dış "düşmana" karşı birlik olmaya çağırılıyor burjuvazi de kinde birliğini pekiştirip yeni hazırlıklar içinde görünüyor. Türkiye'de savaş kıskırtıcılığının arttığı bir zamanda işveren kesimi, işçi sınıfı karşısında "kaybettiğine" inandığı haklarını yeniden almak için dayanışmasını artırıcı örgütlenmeye çalışıyor.

Türkiye'de sermaye kesiminin yeni hazırlıklar içinde olduğunu gösteren açık belirtiler var. Hür Teşebbüs Dayanışma Derneği, Madeni Eşya Sanayii Sendikaları içinde oluşturulan yeni grev ve dayanışma fonları, grev hakkını kısıtlayıcı yeni yasa tasarıları bu belirtiler arasında. Bunların hepsi bu yaz ortaya çıktı. Neden bu yaz ortaya çıktı? Önce bu sorunun cevaplandırılması gerekli. Bu sorunun cevabı ise şu: Cephe Hükümeti, büyük sermayeyi düş kırıklığına uğrattı. İki nedenle düş kırıklığına uğrattı. Birincisi, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini geriletmedi. İkincisi ise, sıkı yönetim ve diğer kuramlarıyla birlikte faşizmi yerleştirmede. Bu yüzden büyük sermaye, doğruya yeni hazırlıklar içine girme ihtiyacını duydu.

Cephe Hükümeti kurulan büyük sermayenin temel ekonomik sorunlarının çözümüne ilgili ciddi bir "icraat" beklemediğinde kuşku yok. Büyük sermaye, Türkiye'nin temel ekonomik sorunlarının, ekonominin önündeki tikanlıkların cephe partileri ve hükümetinin boyunu aştığını bilecek durumda. Buna karşın, birleşik sermaye cephesinin hükümeti olan Milliyetçi Cephe hükümeti kuruldu. Büyük sermayenin, Cephe Hükümeti'nden iki önemli beklentisi oldu. Birisi, sıkı yönetimle birlikte tam boy faşizmi yerleştirerek sosyalist gelişmeyi durdurmak. Diğeri ise grevli toplu sözleşmeli düzende ücret artışlarını sınırlandırmak.

Yaz başından itibaren gelişen olaylar, Cephe Hükümeti'nin sıkı yönetimi getirme girişimlerinin başarısızlıkları karşıştığını gösteriyor. Demirel'in Hava Kuvvetlerinde başlattığı ve her yanıyla provokasyon işaretleri taşıyan girişimleri sonuçsuz kaldı. Demirel'in Hava Kuvvetlerinde beklediği ve diğer yerlere yayılabileceğini umduğu tepki ortaya çıkmadı. Hava Kuvvetlerinde Demirel geriledi. Askeri Şura toplantısında alınan kararlardan da Demirel'in pek hoşnut olacağını söylemek zor. Sıkıyönetim için Hora'nın seyrinden başka Demirel'in elinde pek az silah kalmış durumda.

Hora'nın seyrini bir çatışmaya dönüştürmek için ciddi bir yarış var. Bu yarış, başka bir yarış izledi. Yaz başından itibaren özel ve gerekse kamu kesiminde toplu sözleşme görüşmeleri ön plana çıktı. Özel ve kamu kesimindeki ücret artış istekleri hep birbirini etkiliyor. Genel seçimlerin yaklaştığı bir zamanda iki büyük partinin toplu sözleşme istekleri karşısındaki tutumları da birbirini etkiledi. Cephe Hükümeti'nin yönetimindeki kamu kuruluşları "kolay" toplu sözleşme imzalandı. Cephe yöneticileri, ücret artışı isteyen sendikaların karşısında ciddi bir direnme göstermediler.

Cephe hükümeti, ücret artışlarını sınırlandırmada da, sıkıyönetimli faşizmi getirmede de büyük sermayeyi düş kırıklığına uğrattı. Büyük sermayenin sözcüleri bu düş kırıklığını açıkça yansıtıyor. Büyük sermayenin yeni hazırlıkları da bu düş kırıklığını açıkça gösteriyor. Sermaye daha sert bir mücadeleyle hazırlanıyor. Bu hazırlık da kaçınılmaz. Çünkü bu hazırlığın temelli ekonomik, sınıfsal ve siyasal nedenleri var. Türkiye'nin en azından altı yıllık geçmişi, faşizmi yerleştirme girişimlerinin geçici olmadığını gösteriyor.

En azından altı yıldır Türkiye'de faşizmi yerleştirmeye girişimleri var. 12 Mart'tan hemen önce başlayıp bugüne kadar süren girişimler var. Bu girişimler, Menderes döneminin yarattığı altı yapı üzerine 1960 yıllarında yığılan tüketim - sanayilerinin 1970 yılına doğru tikanlıklarla karşılaşmasıyla başladı. Büyük sanayi sermayesi, pazar ve finansman sorunlarıyla karşılaştı. Bu sorunların dürtüsüyle, bir yanda, işçi sınıfına; diğeri yanda, banka serma-

yesi toprak ağalığı ve orta ticaret burjuvazisine karşı savaş vermek zorunda kaldı. 12 Mart, "Atatürkçü reformlar" giysisi altında sermaye piyasası yasasını, tarım gelirleri vergisini ve toprak reformunu, büyük mağazacılığı ve büyük işletmelerin daha çok teşvik edilmesi sorunlarını gündemine aldı. 12 Mart, böyle bir programla ortaya çıktı. Bu programın hiç bir yanına hiç bir kurumsal çözüm getiremedi. Bir yandan işçi sınıfının, diğeri yandan, banka sermayesi, toprak ağalığı ve orta ticaret burjuvazisinin direnişi ile karşılaştı. Ekonomik programını unutmak zorunda kaldı. Grevleri askıya alıp enflasyonu artırarak gerçek ücretleri düşürmekle yetindi. Ekonomik planda başarısı bunlarla sınırlı kaldı. Siyasal plandaki başarısı çok daha büyük oldu. Bunlar biliniyor.

Bugün başta sanayi kesimi olmakla burjuvazinin önündeki tikanlıklar açılmış olmaktan çok uzak. Üstelik bunlar çok artmış durumda. Enerji, taşıma ve ulaşım alanında alt yapı eksiklikleri, ciddi bunalım niteliği kazanıyor. Bunlar için artan ölçüde kaynak bulma zorunluluğu ortaya çıkıyor. Uzun yılların umursamazlığı ile Türkiye, temel madenlerde de dış dünyaya muhtaç bir duruma geliyor. Bu, bugün kavranması zor boyutlara ulaşmış olan döviz sıkıntısını ayrı bir bunalıma dönüştürecek nitelikte. Özel sermaye, dayanıklı tüketim araçlarını yayma kolaylığının sınırlarını zorluyor. Bütün bunlar burjuvazinin ekonomik sorunlarını derinleştiriyor. Ancak derinlik sadece burada değil. Sınıfsal ve siyasal güçlükler de var. İşçi sınıfı içindeki sosyalist bilinçlenme ve örgütlenme süreci, 12 Mart öncesiyle karşılaştırılmayacak bir nitelikte. Bu yüzden burjuvazinin bütün kesitleri, işçi sınıfına karşı tam bir birlik kurma gereksinimini duyuyor.

Kurulan birliğin iki sonucu var. Birincisi, burjuvazinin itici ve çekici gücü olan büyük sanayi kesimi, kendisinden ekonomik açıdan geri diğeri burjuvazi kesitlerine ekonomik ödün vermek gereksinimini duyuyor. Büyük sanayi burjuvazisinin, ekonomik yararına olan, toprak reformunun savsaklanması bu yüzden. Siyasal açıdan büyük sanayi sermayesi bu savsaklamaya katlanmak zorunda. Seçim yıllarında yüksek taban fiyatlarına katlanmak zorunluluğunu duyması gibi. Burjuvazi siyasal birliğini koruma pahasına daha geri bir ekonomik programa razı oluyor. Birinci sonuç, bu. İkinci sonuç ise şu: Siyasal birliğini koruma pahasına daha geri bir ekonomik programa razı olan burjuvazi, işçi sınıfı ile daha sert bir mücadeleye hazırlanmak zorunluluğu ile karşı karşıya geliyor.

Türkiye burjuvazisi, işçi sınıfının siyasal mücadelesine göre ekonomik mücadelesinin karşısında daha rahat bir tutum aldı. Ama yalnızca bir eğilim olarak. Bunun dışında karşılaştığı her yapsal ve devresel bunalım, işçi sınıfının omuzlarına yüklemekten geri kalmadı. 1930 ve 1970'lerin çok açık örneklerinde olduğu gibi. İşçi sınıfının siyasal mücadelesinin bastırılması ise sürekli olarak burjuvazinin işini kolaylaştırdı. Her yapsal ve devresel bunalımın yükünü işçi sınıfının omuzlarına bindirme girişimlerini kolaylaştırdı.

12 Mart, burjuvazinin sorunlarına yapsal ve sürekli çözümler getirmeden 1973 seçimleriyle geriledi. Cephe Hükümeti ile birlikte daha geri ekonomik ve siyasal bir programla ortaya çıktı. Şimdi Türkiye yeni bir seçime yaklaşıyor. Büyük burjuvazi ise sert bir mücadeleye hazırlanıyor. Hazırlık ekonomik mücadelele dönük görünüyor. Ama bu mücadelenin politik bir mücadeleye dönüşeceğinden kuşku duymak için çok saf olmak gerek. Bu mücadelenin seçimlerle birlikte sona ereceğine inanmak için de çok saf olmak gerek.

Ortada iki çözüm var. Biri, büyük burjuvazinin ekonomik ve politik programını kabul etmek. Bu faşizme razı olmak demek. İkincisi, faşizmin dayanaklarını ortadan kaldırmak. Bu ise burjuvazinin geri ittifakını kıran, bir bütün olarak burjuvazinin gücünü azaltan temelli ekonomik ve toplumsal düzenlemelerle mümkün. İşçi ve emekçi yığınlarını, belli programlar etrafında toplamakla mümkün. Bu yapılmadıkça salt seçimle faşizmi geriletmek ve yenmek kesinlikle mümkün değil. Üstelik seçimden önce böyle bir programla ortaya çıkmadıkça seçimden sonra böyle bir programı uygulamak mümkün değil. Üstelik hem seçimden önce ve hem de seçimden sonra böyle bir programı açık bir sınıfsal tutarlılıkla savunması hareket olmadıkça bu programın hiç bir biçimde uygulanmaya konması mümkün değil.

SERMAYE TÜRK İŞ ELELE İŞBİRLİKÇİ CEPHEDE

"... DİSK de aynı hafta, merkezi Prag'da ve Avrupa temsilciliği Doğu Berlin'de olan Dünya Komünist İşçi Konfederasyonu ile bir anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşmanın ne olduğu açıklanmamıştır. Biz, DİSK'in de bu komünist teşkilata üye olduğunu zannediyoruz. DİSK, Türk işçisi adına hangi ideolojik oyunların içine girdiğini, hangi anlaşmaların imzalandığını ve bunların neleri kapsadığını bir an önce kamuoyuna açıklamalıdır."

Bu sözler, ülkenin en çok üyeye fakat işçiler arasında en az itibara sahip işçi konfederasyonunun Genel Sekreterine aittir. Sermayeye sadık Şide, hızlanan sınıf bilinçlenmesi karşısında yaz sıcakları görmüş dondurma örneği hızla eriyen Türk-İş'in yarıncı hal-i pür melâlini çok iyi gören bir yetkili olarak, zaman zaman böylesi umutsuz çıkışlar ve jurnallerle durum vizyetini kurtarmaya çalışıyordu.

Sermayeye sadık Şide, DİSK Genel Başkan Vekili Rıza Güven'in, bir süre önce Doğu Berlin'de Dünya Komünist İşçiler Konfederasyonu ile bir anlaşma imzalandığını, bunun basılı belgelerinin ellerinde olduğunu söylüyordu.

Saldırı kampanyası, sağ basının tüm unsurları tarafından aynı anda başlatıldı. "sendikacı" unsurları tarafından sürdürülüyordu..

"İşçi" adıyla jelatlenmiş sermaye konfederasyonunun Genel Sekreterine göre, DİSK'in Kıbrıs Rum Kesimindeki Dünya Komünist İşçiler Konfederasyonu-na bağlı TEO ile de işbirliği vardı. Bunu TEO Genel Sekreteri açıklamıştı.

Sermaye, "şımank çocuğu" Türk-İş'i DİSK'in üzerine saldırmakla görevlendirmişti. Neden?..

TÜRK-İŞ - SERMAYE İKTİDAR ELELE İŞBİRLİKÇİ CEPHEDE

Bu aslında çok doğal, aksi düşünülmez bir olguydu. Ama son günlerde kargaları bile güldürmeyen gerekçelere mal bulmuş mağribi gibi sarılarak yapılan bu hücumların kısa vadede beklentisi neydi? Sermaye hangi tezgaahlarda, ne gibi kara kumaşlar dokumayı amaçlıyordu ki, şımank çocuğunun iplerini boylesine gevşetmişti?

Bunun yanıtını bulmak için öyle uzun boylu düşünmeye gerek de yoktu. Geçen hafta başında açıklanan, hükümetin hazırladığını tamamlayıp Meclis Başkanlığına sunmayı kararlaştırdığı iki karar tasarı, Türk-İş'in sermaye adına çıkardığı gürlütünün ve boğuntunun nenediydi.

İflükünçete hazırlanan iki tasarıdan biri "aşırı ücret artışlarına dayanan grevleri önleyecek" ve kamu kuruluşlarında toplu sözleşme yapmaya yetkili "tek kuruluş" niteliğini taşıyacak "Merkezi Toplu İş Sözleşmesi Tasarısı" adını taşıyordu.

Bir sarılık olayı..

Diğeri ise, genel ekonomik durum, gelir dağılımı ve gerektiğinde bütün unsurları gözönüne alarak tüm ülke işçolu, işveren ve mahal itibarıyla fiyatlar ile ücret, kâr, kira, faiz gibi unsurlar açısından azami artış oranları veya tabanlıları saptayacak "Ücret, Mıyal ve Gelirler Kurulu" teşkilini öngören bir tasarıydı.

MC, bu iki tasarıyla, çıkınca işçinin aşına, ekmeğine el atmayı tasarlıyordu. Zaten tasarılar da fiyat artışlarının "aşırı ücret taleplerinden doğduğu" görüşünden hareketle hazırlanmış mıydı?

PEKİ İŞÇİ SINIFI NE DER?

İşçi sınıfının bilinçli unsurları ile sınıf sendikacılığını slogan eden sendikacıları, konfederasyonu ne olacaktı? Onların da, eli kanlı MC'nin sözü edilen tasarılarına karşı bazı tasarıları, bazı eylemleri olacaktı zamanı geliyordu.

İşte, sermaye, şımank mahdumu Türk-İş aracılığıyla bu tasarıya karşı direnecek gerçek sendikaların ve konfederasyonların yani DİSK'in mücadelesini boğmak, onu şimdiden bir takım "suç"larla indirip başka alanlara çekmek ve orada savunmaya yönelmek niyetindedir. Ve kargaları bile güldürmeyecek kadar güllünc gerekçeler bu niyete hizmet etsin diye piyasaya sürülmektedir bu günlerde.

CIA ile haşır neşir olduğu, üyesi bir sendika tarafından belgelerle kanıtlanan Türk-İş, şimdi suçlu aramaktadır.

Söylenecek çok şey vardır, ya da hiçbir şey yoktur. Ama bahtı karamış Türkiye burjuvazisine ve onun herşeyi sararmış Türk-İş'ine Türkiye işçi sınıfının söyleyecekleri bazı şeyler mutlaka vardır. Zamanı geldiğinde hepsi söylenecektir.

SADIK SEKRETERİN HIRÇIN GENEL BAŞKANI

Genel sekreter Sadık Şide DİSK'i jurnalme görevini ifa ederken, Genel Başkan Halil Tunç da uzman şerbetçi Feyzioğlu ile kafa kafaya vermiş görüşüyor aynı günlerde.

Toplantı dağılırken Feyzioğlu, MC'nin iktidar olduğundan bu yana işçilere neler yaptığını (İ) bir bir anlattı. Tabii bunlar arasında Seydişehir'de, İskenderun'da, Bursa'da yaptıkları yoktu. Söz sırası Tunç'a geldiğinde, o şöyle konuştu:

"Kamu sektöründe işçi kesiminde son günlerde ortaya çıkan huzursuzluk ve partizanlıklar önlenmesi için hükümetin tedbirler getirmesini bekliyoruz. Kesinlikle bilinmelidir ki, Anayasanın tanıdığı hak ve özgürlükler içinde işçi haklarından en ufak bir kısıtlama yapılamayacaktır."

Tunç, huzursuzluk yaratan, partizanlık yapan MC hükümetinden, huzursuzluk ve partizanlığı önlemesini istiyordu.

Ne demeli; Tunç mantığı mı, sermaye şarıştırmacı mı?

GÜNAYDIN TUNÇ

Türk-İş'in Genel Başkanı inciler saçmaya devam ediyordu. Aynı zamanda yaz ortasında yaz uykusundan uyanıldığını da gösteriyordu.

Aylardan, hatta yıllardan beri her sendika lafı ettiklerinde, kendilerini kapı dışında bulan Günaydın Gazetesi emekçilerinin mücadelesi ileri boyutlara ve belki de kazanma noktasına ulaştığında, durum Halil Bey tarafından yeni ferkediliyor ve gazete patronuna "yaptıkların karşısında daha fazla hareketsiz kalamayacağız" deniyordu. Tabii bu sözler, biraz çaresizlik, biraz da mahubi-yet kokuyordu.

URFA'DA ŞENLİK...

Hafta başlarında Urfa'ya giden Devlet Bakanı Mustafa Kemal Erkövan'ın merkez ilçeye bağlı Yamaçalı köyünde, köyün duvarlarını süsleyen "Milli devlet, güçlü iktidar", "Genç Bozkurtların akını durmsayacaktır", "Başbuğ Türkeş" sloganları altında köylülere toprak dağıtıldı.

41 aileye 6.700 dönüm toprak verilmişti. Önumüzdeki ay içinde daha 333 aile toprağa "kavuşacak".

Urfa'da kaplumbağa hizıyla yapılan toprak dağıtım çalışmaları bir süre öncesine kadar kamuoyunda "gırgır" konusuna olmuştur. Şimdi buna bile gerek duyulmuyordu. Böyle giderse, Urfa'da topraksız aile kalmaması için 21. yüzyılı beklemek gerekecekti.

41 aileye dağıtılan toprak, milliyeti ve cibilliyeti konusunda çeşitli söylentiler dolayan bir gazetede önemli bir haber olarak yer buldu. Gazetenin muhabiri toprak dağıtım sırasında tuttuğu notlarda, gençlerin (!)Türkçe ve Erkövan lehine büyük tezahüratta bulduklarını ifade ediyor ve köylülerin bu işten ne kadar memnun olduklarını şöyle anlatıyordu:

"8 nüfusum var, eskiden 90 dönüm arazim vardı. Şimdi 130 dönüm arazi verdiler. Allah devlete zeval vermesin çok mutluyum. Bugün benim bayramım."

Bu sözler, Urfa'da yaşayan bir köylünün sözlerinden çok orada ne yazacağı kendisine önceden dikte ettirilen bir "görevlinin" dile gelmesini istediği temennilerdi.

HORA...

KEYİFLER FORA

Hora konusu, hafta içinde de önemli korudu. Fiyatların hızla arttığı, hü-

kümetin işçi ücretleri ve toplu sözleşmeler için yeni kara tasarımlar hazırladığı bir dönemde, günde beş öğün Hora dinlemek, Hora seyretmek ve Hora konuşmak, MC'nin başı Demirel ve "çevre"sinin arayıp da bulamadıkları bir durumdu. Neyse ki, "sol basını" da bu konuda Cephe Başına fazla zorluk çıkarmadı. TV, gemide özel olarak görevlendirildiği ekiple, Hora'nın Türkiye'nin tek sorunu yapılması işlevine kendince önemli katkıda bulunuyordu. Açlık, yoksulluk, artan fiyatlar işçi sınıfına hazırlanan tuzaklar, yasaklar, işkenceler ve daha neler neler...

Geçtiğimiz hafta içinde menü Hora'ydı. Yiyecek yedi, yemeyen aç kaldı.

SAVAŞ OLASILIĞI KESİNLİKLE ÖLENMELİDİR

Ege'deki kıta sahanlığı sorunu, kıta sahanlığı ile ilgili iki ülkenin çıkarlarının hiç gerektirmediği bir biçimde, barutla kıvılcımın birbirine boyuna yaklaştırıldığı bir duruma sokulmuştur. Maceracıların kilavuzluk ettiği bir politikanın, kıvılcımın baruta ne zaman değdiği görememesi kadar doğal bir sonuç olamaz.

Bir yanda Ankara'daki Demirel hükümeti, diğer yanda da Atina'daki Karamanlis hükümeti, kıta sahanlığı sorununu, hukuksal bir sorun olmaktan bilinçli olarak çıkmışlar, kısa görüşlü politikaları için sömürülecek bir yatırım konusu haline getirmişlerdir.

Ege'de yaratılan gerilim nedeniyle iki ülkenin sürükleneyeceği bir macera, kıta sahanlığı sorununun temelinde yatan verilerden de değil, bizzat karşılıklı maceracı tiranmanın sonuçlarından doğacaktır.

Ne Demirel hükümetinin ne de Karamanlis hükümetinin Ege politikasının, şu veya bu biçimde, anlaşmazlığı çözümlenmesi amaçladığı ileri sürülemez. O kadar ki, bir Demirel hükümetinin, kıta sahanlığı sorununun temel verilerinden haberdar olduğu sanılmamalıdır. Hükümetin tuttuğu gözü kapalı doğrultu, ulusal hakların savunulduğu imajını verecek kadar dahi inandırıcı değildir.

Kaldı ki, gerek Türkiye'nin gerekse Yunanistan'ın ulusal çıkarlarının gerektirdiği bir çözüme ulaşılması, değil savaşın, savaş olasılığının bile akla gelmeyeceği yollardan geçebilir. Başka çin de yoktur. Bir savaş olasılığı, ulusal çıkarları savunur gözükür bir politika için de kabul edilebilir değildir. Ulusal çıkarlar, ulusun ezici çoğunluğunun, emekçi halkın çıkarlarıdır. Emekçi halk savaşın değil, barışın kazanılmasını istiyor.

O halde, bir savaş olasılığı kesinlikle önlenmelidir.

Oysa, Demirel hükümetine muhalefet durumundaki CHP, Ege sorununun politik düzeyde ele alınışına, Demirel hükümetinden daha yapıcı, daha barışçı düzeyde ele alınışına, Demirel hükümetinden daha yapıcı, daha barışçı yönde yaklaşımaktadır. CHP'nin Ege bunalımına yaklaşımı, birtakım çevrelere verilecek güven hesapları, kazanılacak puanları, ya da "gerçek bir burjuva milliyetçiliği" açısından tatmin edici olabilir. Ama ulusal çıkarlar, emekçi halkın güvenlik içinde yaşamını sürdürmesi açısından, güven veremeyen bir politika değildir.

Yunanistan'ın da Türkiye'nin de Ege'de ulusal çıkarları vardır. Fakat bu ulusal çıkarların gerçekleşmesi, ancak Ege'de barışın sürekli olarak sağlanmasıyla mümkün olabilir. En önemlisi Yunanistan'la Türkiye arasındaki barışın.

TIP Genel Başkanı'nın YÜRÜYÜŞ'ün 16. sayfasında belirttiği gibi:

"Sorunun, mutlaka barışçı yoldan çözülmesi kabul edilmeli ve sağlanmalıdır. Barışçı olmazsa silahlı da olur gibi bir düşünce kafalardan silinip atılmalıdır. Barışçı yol tartışılmaz ve tereddütsüz benimsenmelidir. Sorun bugün budur. Diğer bütün sorunlar, iddialar, savaşın önlenmesi sorunu karşısında ikinci planda kalır. Bugün için hiç bir sorun savaşın önlenmesi kadar önemli değildir."

YENİ SÜREK AVLARI MI BAŞLIYOR?

Geçen hafta içinde, gazetelerin ilk sayfalarında "işkençe" başlığı altında yer alan bir haber, arkası kesilmek istemeyen gedikli bir baskı politikasının yeni bir örneğini veriyordu.

Olay Temmuz'un 28'inde yer almıştı. Doğubeyazıt'ın Ortadirek köylüleri, her zamanki gibi, Van'ın Muradiye ilçesine bağlı Güllüzar köyünde kendilerine ait yaylada bulunuyorlardı. Obanın erkeleri çoğunlukla köydeki ürünü kaldırma uğraşındaydılar. Ancak saat 14.00 sularında, seyyar jandarma yüzbaşısı Hacı Ömer Şahin ve emrindeki 16 jandarma eri ile birlikte obaya baskın verildi, bu görünümü baştan aşağıya değiştiriyordu.

KAÇAKÇILIK

Olaylar daha sonra şöyle gelişti: Yüzbaşı, koyun sayısını gösteren bir beyannamenin köylüler tarafından gösterilmesini istedi. Ancak, köylülerin beyannameyi göstermeleri, yüzbaşının "ikna" olmasına yetmiyordu. Yüzbaşı Şahin, köylülerin "kaçakçılık" yaptıkları kanısında ısrarlıydı. Köylülerin söz almalarına olanak bile vermeden, sağacak koyunların jandarmaca toplanması emredildi. Köylüler koyunları vermediler. Bunu yüzbaşının silahını çekerek 5-10 kek havaya ateş etmesi izledi. Bu sırada, olay yerindeki kadın ve çocukların dipçiklendiği görüldü. Hamile bir kadın dipçik darbeleriyle baygın düşüyordu. Sürekli kan kaybeden genç kadın çocuğunu düşürecekti.

İKİNCİ AŞAMA

Operasyonun bu aşamasında, belli bir amaca varılmadığı anlaşılıyordu. Az sonra karakoldan yedik kuvvet getirildiği görüldü. Koyunlara dokunulmadı, olay yerindeki beş erkek alındı. 5 köylü, önce Doğubeyazıt'a bağlı Harabe köyü karakoluna, sonra Çetenli (Teperiz) köyüne götürüldüler. Bu kez sıra "dayak operasyonuna" gelmişti.

Aynı sralarda, köyden geçerek yaylaya gitmekte olan bir taksit durduruluyor ve taksinin davet" ediliyordu.

Taksiden indirilerek karakola davet edilen köylü de, kaçakçılık yaptığı iddiasıyla ağır küfürlerle ağırlandı. Dayak faslı ise, küfürü tamamlamak üzere bekliyordu. Dayak faslının burada kalmadığı, 40 km. uzaklıktaki Şübbahan (Telçeker) köyündeki karakolda da benzeri bir faslın uygulandığı kısa sürede duyuldu.

Bu arada, olayın durdurulması için Doğubeyazıt Merkez Komutanlığına giden 70 yaşındaki ihtiyar ile bir genç de hakaretle karşılaştıklarını bildirdiler. 70 yaşındaki ihtiyar, tartaklanmanın iletirile ve uğradığı hakaretlerin ağırlığı altında olay yerinden ayrılmıştı.

GÜRBULAKTA

Öte yandan, Doğubeyazıt ilçesine bağlı Gürbulak hudut kapısında da başka olaylara tanık olunuyordu. Sabahın erken saatlerinde kapıda görevli bulunan nakliyat şirket temsilcileri, lokanta ve kahve sahipleri dipçiklenerek bölgeden uzaklaştırıldılar. Yapılan müracaatlar da cevapsız kalacaktı.

Daha önceleri Gürbulak köyünde bulunan bölük komutanı İbrahim Baykal'ın uygulamaları hakkında da ciddi iddialar vardı. İleri sürüldüğüne göre, Baykal köyü bir süre önce güpegündüz kurşunlanmış, köydeki iki dükkânın kapısını kırarak içerdeki eşyaları dağıtıp kasadaki paraları gaspmişti. 18 Ekim 1975 günü de, Ağrı'dan gelen jandarmalar, Doğubeyazıt ilçesindeki jandarmalarla birlikte, "kaçakçılık" iddiası ile, 1 kişinin ölümü ve 6 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olaylar içinde olmuşlardı.

Olayların geçtiği bölgede yaşayanlar için, daha az önemli olmayan bir sorun ise, olaylar hakkında basına yansıtılmaya çalışılan bilgilerin "ilerici" bilinen basında sempati bulmamasıydı.

LODUMLU ' DAKI GÖÇÜKTEN MHP'li MÜHENDİS SORUMLU

İşçilerin ölümlerine neden olan olayların başında göçük geliyor. Şimdiye dek başta kömür ocakları olmak üzere yüzlerce işçi öldü. Aslında göçük önüne geçilemeyecek bir olay değil. Ama işverenlerin işyerinde hiçbir iş güvenliği sağlamamaları, sarı sendikaların da buna yardımcı olmaları göçükleri ve iş kazalarını alışlagelmiş olaylar haline getirdi. Patronların ve sarı sendikaların bu tutumlarına sermaye basını elverdiğince yardımcı olmaktan geri kalmıyor. Varsın yüzlerce işçi ölsün, bu onları hiç ilgilendirmiyor. Yeşilköy baskınının dört kurbanının fotoğraflarına birinci sayfalar olduğu gibi ayrılabilir. Sermaye basını günlerce baş sayfalarını buna ayırıyor, yaygarayı basıyor.

LODUMLU'DAKİ GÖÇÜK

12 Ağustos günü bir göçük oldu. Alışlagelmiş göçüklerden de öte bir anlam taşıyor. Bilinçli bir cinayet denilebilir. Ankara-Eskişehir yolunda ve Ankara'ya 15 kilometre uzaklıktaki Çayırmera yöresinde YSE 5. Bölge'ye bağlı LODUMLU adında bir işyeri var. Burada YSE Genel Müdürlüğü'ne ait eğitim binaları yapılmakta. Yalnız bu eğitim binalarını YSE 5. Bölge mi, yoksa müteahhit mi yapıyor belli değil. İnşaattaki mühendis ise işçi düşmanlığı ile tanınmış MHP'li bir komando. Süreyvan işçibaşı denilen iki yardımcısı var. Mühendisten daha iyi MHP'li olduklarını iddia ediyorlar. Yapılmakta olan eğitim binasının kanalizasyon inşaatında işçiler kanala inip çalışmak istemiyorlar. Çünkü hiçbir tedbir alınmadığını biliyorlar. Kanalin eni iki metre, boyu dörtbuçuk metre. Buna rağmen kanalin içine kalas döşenmemiş. Toprak yumuşak ve kaymaya son derece elverişli. Kanalin bu durumu MHP'li mühendisi hiç ilgilendirmiyor. Zaten ülkücülüğüyle övünüyor. İşçilerin inmek istememelerine karşın mühendis "benden daha mı iyi biliyor-

sunuz? Hiçbir şey olmaz. Emir veriyorum gireceksiniz!" diyor. İşçiler kanala girip bir süre çalışıyorlar. Tehlikeli durumu gözleriyle bir kez daha gördükten sonra kanaldan çıkmak istiyorlar. Mühendisin yardımcılarını ısrar ediyorlar kanalda çalışmaları için. "Borular döşeyip çıkınız. O zamana kadar birşey olmaz. Biz biliyoruz." diyorlar. Bu büyük kanalları yapmak için iki işçi yeniden çalışmaya devam ediyorlar. Çok kısa bir süre sonra birinci göçük meydana geliyor. İşçilerden Mustafa Ülker ve Mehmet Zarif göçük altında kalarak ölüyorlar. Arkadaşlarının göçük altında kaldığını gören diğer işçiler de onları kurtarmak amacıyla kanalizasyona iniyorlar.

GÖÇÜK OLAYINDAKİ SORUMLULUĞUN ÖRTBAS EDİLMESİ İÇİN İŞÇİLER ÜZERİNDE BASKI YAPILYOR. KENDİSİ İLE GÖRÜŞTÜĞÜMÜZ BİR İŞÇİ: "BURADA ÇALIŞANLAR OLARAK ŞAHİDİZ. SAVCILIK BİZİ ÇAĞIRDIĞI ZAMAN GERÇEKLERİ ANLATACAGIZ. GÖÇÜKTEN ARKADAŞLARIMIZ ÇIKARILDIKTAN SONRA SÖZDE TEDBİR ALINDIĞINI GÖSTERMEK İÇİN KANALIN İÇİNE KALAS ATTILAR. KANALIN ETRAFINDAKİ TOPRAKLARI DOZERLE TEMİZLEDİLER. SENDİKANIN DA YARDIMIYLA OLAYI KAPATMAK İSTİYORLAR."

Bu sırada meydana gelen ikinci göçükte işçilerden Fahrettin Coşkun, Kadir Tayve, Ruşen Bayar ölüyorlar. Belirtildiğine göre, ölen işçilerden üçü sigortasız. İşçiler işe alındıktan üç ay sonra sigorta yapılıyor. Göçükten hemen sonra ülkücü mühendis ve iki yardımcısı kaçıyor. YSE Genel Müdürlüğü'nden bir yetkili ise görevini yapmakta gecikmiyor. Telefonla sekreter kız arayarak bilgi alıyor: "Ölenler arasında mühendis yoksa önemli değil" diyor.

"ALLAH BÜYÜKTÜR.."

Göçükten sonra sendika hayatında işyerine gelmemekle övünen KÖYYSE-İŞ Sendikası Genel Başkanı Sadık Özkan ve Genel Sekreter Nazım Çakıroğlu işverenin suçluluğunu örtbas etmek, işçilere baskı yapmak için elinden geleni esirgemediler. Göçükten kurtulan işçi

"Bizi zorla kanala soktunuz. Sizden sendikacı mı olur?" deyince Sadık Özkan "Allah büyüktür" diyerek sendikacılığını kanıtladı. Bununla da kalmadı. Kurtulan işçiye, savcılığa olayın gerçek yönlerini anlatmaması için baskı yaptı.

İŞÇİLER KARARLI

Tüm bu yapılanlara ve baskılara karşı işçilerin tepkileri büyüyor. Kendisi ile görüştiğimiz bir işçi "burada çalışanlar olarak şahidiz. Savcılık bizi çağıracağı zaman gerçekleri anlatacağız. Göçükten arkadaşlarımız çıkarıldıktan sonra sözde tedbir alındığını göstermek için kanalin içine kalas atılar. Kanalin etrafındaki toprakları dozerle temizlediler. Sendikanın da yardımıyla olayı kapatmak istiyorlar." diyor.

Arkadaşlarını kurtarmaya inen üç işçi..

BARIŞTAN ÖDÜN YOK

MEHMET AKÖZER

"Savaş politikasının devamıdır." Ancak, bunun anlamı, her türlü politika'nın savaş yoluyla sürdürülebileceği, her türlü politikanın savaşta yol açacağı değildir. Savaş politikasının devamıdır; ama şoven, militarist, maaşacı bir politika'nın devamıdır. Barışçı, demokratik bir politika'nın devamı değildir.

Diğer bir deyişle, savaşın politikasının bir devamı olması, amaç için her aracı meşru olması anlamına gelmez. Savaşın, savaş olasılığının olduğu her yerde, mutlaka savaşçı bir politika'nın aranması gerektiği anlamına gelir. Yoksa, savaşın, herhangi bir politik hedefin gerçekleştirilmesi için kullanılacak yollardan biri olduğu anlamına değildir.

Aynı ilkenin bir başka sonucu daha vardır: Savaş olasılığına yol açan bir politika, bir ulusun değil, ancak yayılmacı, maaşacı çıkarları olan bir sınıfın politikasıdır. Egemen sınıfların birliğine dayalı barışçı, geçici sınıflar katılmaya, destek alamaz. "Savaş politikasının devamıdır" diyerek, savaşın kaçınılmazlığına da hükmedilemez. Çünkü savaş egemen sınıfların politikalarının bir devamıdır. Bu yüzden kaçınılmaz değildir.

Bilimsel ilkenin öteki yüzü de şudur: Yalnız savaş değil, barış da politika'nın bir devamıdır. "Savaş, savaşçı devletlerin savaşın patlamasından çok önceden beri sürdürdüğü politikaların şiddet araçlarıyla sürdürülmesidir. Barış da bizzat aynı politikaların bir devamıdır." (Lenin) O halde, savaşın bir sınıf özü olduğu ne kadar doğrudur, barışın da bir sınıf özü olduğu o kadar doğrudur. Bir savaşın halka karşı olabileceği gibi, bir barış da antidemokratik, haksız bir barış olabilir. Sosyalist hareketi savaş karşı olan diğer "iyi niyetli" ütopyalardan ayrılan çizgi, savaşta barış arasındaki bu ilişkinin kavranmasıdır.

Bunun anlamı şudur: Kapitalist bir politika, savaş yoluyla olduğu kadar, barış yoluyla da sürdürülebilir. Fakat bu barış şartlı, geçici bir barıştır. Öyle ki, bu barışın dayandığı sınıf çıkarları, bir savaşın da temelleri olabilir. Sosyalist literatürde bu ilke, "empyalist savaş"ın karşısında "empyalist barış" kavramıyla somutlanıyor. "Kaçınılmaz olarak empyalist savaş doğuran empyalist barış." (Lenin, Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü, 1 ciltlik seçme eserler, S. 649).

Sosyalist hareketin hedeflediği barış, nasıl olursa olsun bir barış değil, sürekliliği; kapitalist devletlerin burjuvazilerinin uzlaşmalarına dayalı barış değil, halkların çıkarlarının birliğine dayalı barıştır. Yalnız savaş karşı olmakla kalmayan, aynı zamanda, savaşın toplumların taşınayan demokratik bir barışı amaçlayan mücadele, işçi sınıfının, burjuvazi karşısındaki bağışmaz politikasının bir yansımasıdır. Nasıl burjuvazinin savaş politikasının peşinden gidilemeyeceği, yine burjuvazinin belirlediği barış koşullarına da teslim olunmayacaktır.

Örneğin, Kıbrıs'ta Londra ve Zürich anlaşmalarıyla belirlenen statünün, adada barışın sürekliliği için yeterli koşulları içermediği son iki yılın gelişmeleriyle ortaya çıkmıştır. Bu durumda, ilgili tarafların Kıbrıs konusunda bugünkü barışa geçit veremeyen politikalarını terk zorunda bırakılmaları ne kadar önemli ise, bunun için, Londra ve Zürich'in çerçevesine aynen dönülmesi de kabul edilmemesi gereken bir "barış" koşuludur. Kıbrıs sorununun yeniden geniş bir uluslararası konferansta ele alınması ve yeni bir garanti sisteminin bağlanması gereği, bu noktadan doğmaktadır.

Diğer bir örnek de Ege'den verilebilir. Ege'de Yunanistan'ın hükümlerinin altında bulunan 12 Ada, Lozan anlaşmasına aykırı olarak bütün dünyanın gözleri önünde silahlandırılmış durumdadır. Bugüne kadar da bilinen, fakat gelecekteki pazarlıklarda söz konusu edilmek üzere şimdiye kadar uydurulan bir konu, şimdi sırası geldiği düşüncesiyle ortaya atılmıştır. Muhtemelen bu konunun kıta sahanlığı ve başka uzlaşmalarda pazarlık gücü olarak kullanılması tasarlanmaktadır. Böyle bir pazarlık sırasında, adaların tamamen silahlardan arınmasını öğören anlaşmaların değil de, karşı tarafın vazgeçebileceği iddialarına karşılık kabul edilebilecek bir statünün esas alınması, kabul edilemeyecek bir olasılıktır. Dayanılabilir tek ölçüt, gerçekten "sürekliliği" barışa olanak veren yürürlükteki uluslararası anlaşmalardır. Bu nedenle, örneğin, 12 Adanın statüsünün, sanki bu konuda uyulması zorunlu anlaşmalar ortada yokmuş gibi, bir pazarlık ya da tahrik konusu yapılarak, kıta sahanlığı konusuyla bütünleştirilmesi kabul edilemez.

Sosyalist hareket açısından, verilmesi gereken "ödün", şoven tatminlerden değil, barıştan verilmemesi gereken ödüdür. Barıştan verilecek her "ödün", gerçekte, ulusal güvenlikten, ulusal bağımsızlıktan verilecek bir ödün olacaktır.

ANKA AJANSINA DİKKAT

CEPHE HÜKÜMETİ VE PARTİLERİ KARŞISINDA GÜCÜNÜ YİTİREN ANKA AJANSI, CHP'YE YARANMAK İÇİN GERÇEK DİŞİ HABER YAYIYOR.

Anka Ajansı, geçen hafta gazetelere bir haber gönderdi. Bu haber şöyle başlıyor: "Türkiye İşçi Partisi yöneticilerinin 1977 genel seçimlerine katılım kararları aldıkları öğrenilmiştir." Anka Ajansı'nın böyle başlayan haberi ajansa bağlı gazetelerde yer aldı. Ajansı, kendisine bağlı gazeteler aracılığıyla kamuoyunu yanıltmakta bir başarı sağladı.

Türkiye İşçi Partisi'nin Genel Merkezi İstanbul'da. Ankarada İİ örgütü var. Eğer Anka Ajansı, haberini gazetelere göndermeden önce bir telefon etse idi, düzenlenmiş olduğu haberin gerçeğe hiç bir ilgisi olmadığını kolaylıkla anlayabilirdi. Bunu yapmadı.

YURUYUŞ'te ve başka yayın organlarında defalarca yazıldığı gibi, Türkiye İşçi Partisi'nin 1977 seçimlerine katılmakla ilgili alınmış hiç bir kararı yok. Türkiye İşçi Partisi, yetkili organının kararı ile, bundan sonra yapılacak seçimlere girebilmek için gerekli örgütlenmeyi yapıyor. Genel seçimlere girebilmek için en az onbeş ilin bütün ilçelerinde örgütlenmiş olmak gerektir. Bu gerekliliğe girebilmek için bir yasal zorunluluk. Ancak en az onbeş ilin tüm ilçelerinde örgütünü kurabilen bir parti seçimlere girebilir. Fakat seçimlere girme konusunda yasal zorunluluğu tamamlayan bir partinin seçime girmesi yetkili organının seçime girme kararı alınmasına bağlı. Anka Ajansı'nın "Türkiye İşçi Partisi yöneticilerinin 1977 genel seçimlerine katılım kararları aldıkları öğrenilmiştir" demesine karşın, Türkiye İşçi Partisi'nin böyle bir karar almadığı kesinlikle öğrenilmiştir. Eğer Anka Ajansı, haberini yazmadan önce küçük bir araştırma zahmetine katlanırsa idi, haberinin gerçeğe ilgili olmadığını kesinlikle öğrenebilirdi.

Anka Ajansı, bu zahmete neden hallanmadı. Cumhuriyet Halk Partisi'ne yaranma endişesindedir. Bu endişe on zamanlarda son derece çirkin haberlerin piyasaya sürülmesine yol açıyor. Bunlar zaman gelince açıklanır. Şimdilik sylenebilecek olan şu: Sos-

yalist hareketi durdurma operasyonu kendisine sınır tanımayor. Her sınır aştıktan sonra yeni operasyonlar tezgahlanıyor. En son tezgah da, TIP'in örgütlenmesinin genel seçimlerde "sol" oyların bölünmesine yol açacağı görüşüne dayanıyor. Böyle bir endişe körlüklenmek isteniyor.

Anka Ajansı da bu işte payına düşeni isteniyor. Olduğu normal. Cephe Hükümeti ve partilerine karşı gücünü yitiren Anka Ajansını CHP'ne yaranmak için yeni başarılarına ihtiyacı var. Halbuki bugünlerde "ilerici" bir haber burumu olan Anka Ajansı'nın Cephe hükümeti ve partileriyle uğraşmasında yarar var.

DEMOKRATİK KİTLE DOĞRU YAKLAŞIM

ERHAN TEZGÖR
TUM-DER GENEL BAŞKANI

Günümüz Türkiye'sinde, tüm emekçi sınıf ve tabakalar, hızlı bir örgütlenmenin içinde bulunuyor. Örgütlenmedeki bu hızlı gelişime etken faktörlerden biri, dışa bağımlı Türkiye kapitalizminin bunalmaları ve bu bunalmalardan kaynaklanan faşist baskılara karşı mücadele zorunluluğu ise, diğeri de hiç kuşkusuz, işçi sınıfının örgütlü mücadelesi sonucu elde ettiği ekonomik ve demokratik plandaki kazanımlarının diğer emekçi sınıf ve tabakaları, en azından etkilemesidir.

Bugün, işçi sınıfı dışında kalan kesimler, somut ürünlerini işçi sınıfının mücadelesinde gördüğü, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklarını alma doğrultusunda, genelde bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin önemini asla unutmaksızın, örgütleniyorlar ya da örgütlülük düzeylerini geliştiriyorlar. Nihayet örgütlenme yönündeki hızlı gelişim, kendini, işçi sınıfının politik düzeydeki örgütlenmesinde de gösteriyor.

Örgütlenme yönündeki bu gelişim, bir yandan, örgütlenmede, geçmişte karşılaşılan bazı sorunları çözümlerken, diğer yandan, çözüm bekleyen yeni sorunları da beraberinde getiriyor. Böylesi sorunların yoğun olduğu örgütlenmeler arasında, işçi sınıfının ve köylülüğün dışında kalan, öğretmen, memur, teknik eleman ve sağlık personeli gibi kesimlerin demokratik kitle örgütleri var. Bu kesimlerin örgütlenmesinde ve örgütlü mücadelesinde, gözle görülen gelişim ve etkinlik, gündeme, bu demokratik kitle örgütlerinin, genelde karşılaştığı sorunlara çözümlü ve doğru bir yaklaşımın getirilmesini gerektiriyor. Demokratik kitle örgütlerine doğru yaklaşım, yalnızca bu kesimlerin değil, tüm emekçi sınıfı ve tabakaların demokratik kitle örgütlerini de yakından ilgilendiriyor.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ NEDİR ?

Demokratik kitle örgütlerine doğru bir yaklaşım sağlamanın yolu, bu örgütlerin yüklenmesi gereken işlevleri doğru saptamaktan geçiyor. Kağıt üzerinde saptanan doğrular, kağıt üzerinde kaldığı sürece, çeşitli çizgiler arasında büyük ölçüde görülsüzlüğü sağlıyor. Ancak bu ilkelere hayata geçirilmeye başlandığında, derhal çarpıtılıyor ve yanlış eğilimler egemen kılınmaya çalışılıyor.

Genel bir yaklaşımla, demokratik kitle örgütleri, temsil ettiği geniş emekçi sınıf ve tabakaların ekonomik ve sosyal talepleri doğrultusunda mücadele eden, bu hakların korunmasını ve geliştirilmesini amaçlayan ve tüm bunların gerçekleştirilmesinin genelde verilen bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinden soyutlanamayacağına bilincinde olan örgütler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamada üzerinde önemle durulması ve açıklığa kavuşturulması gereken noktalar bulunuyor.

Demokratik kitle örgütleri, kitle tabanının, ekonomik, sosyal ve mesleki somut sorunları üzerinde öncelikle durmak ve bu sorunlara somut çözümler getirmek zorundadır. Bu tür sorunlar üzerinde yeterince durmayan, ya da bu sorunlara yan çizerek, soyut ve kısır tartışmaları yoğun olarak örgüt için taşıyan bir demokratik kitle örgütü anlayışını, başarılı olmasın, olanaksızdır.

Ekonomik ve sosyal sorunlar üzerinde durmayı küçümseyen eğilimlere, günümüzde hâta rastlanmaktadır. Demokratik kitle örgütü anlayışından çok, dar kadro örgütü anlayışından kaynaklanan bu tür eğilimlere, küçük küçük ekonomik hak taleplerinin büyük kitle mücadelesi doğurduğunu ve bu kitle mücadelesinin ekonomik değil siyasi nitelikte olduğunu hatırlatmak gerekir. (Alvaro Cunhat, Portekiz'de Özgürlüğün Şafağı, S. 27)

Ekonomik, sosyal ve mesleki sorunlara birinci derecede ağırlık verilmesi bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin ikinci plana itilmesi anlamına gelmez. Çünkü, hiç bir ekonomik ve sosyal hak mücadelesi, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinden ve nihayet çözümleri itibarıyla de siyasi mücadeleden soyut değildir. Dışa bağımlı Türkiye kapitalizminin bunalmaları, hiç kuşkusuz doğrudan, emekçi sınıf ve tabakala-

rin sırtına yüklenmekte, sermaye sınıfının bunalmaları ört bas etme çabaları, kendini emekçi sınıf ve tabakalar üzerinde, faşist baskılar olarak göstermektedir.

Bu bütünsellik içinde, demokratik kitle örgütlerinin bir önemli işlevinin de, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi olduğu belirleniyor. Bu doğrultuda bir mücadelenin, geniş kitle mücadelesini, kitle eylemlerini öncelikle gereksindiği açıktır. Küçük küçük ekonomik hak taleplerinin büyük kitle mücadelesine dönüştüğü geçişini bir kez daha hatırlarsak demokratik kitle örgütlerinin, ekonomik ve sosyal hak talepleri doğrultusundaki mücadelesinin, eylem planında da bağımsızlık ve demokrasi mücadelesiyle bir bütünsellik içinde olduğunu görürüz.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNE DOĞRU BİR YAKLAŞIM SAĞLAMANNIN YOLU, BU ÖRGÜTLERİN YÜKLENMESİ GEREKEN İŞLEVLERİ DOĞRU SAPTAMAKTAN GEÇİYOR. KAĞIT ÜZERİNDE SAPTANAN DOĞRULAR, KAĞIT ÜZERİNDE KALDIĞI SÜRECE, ÇEŞİTLİ ÇİZGİLER ARASINDA BÜYÜK ÖLÇÜDE GÖRÜLSÜZLÜĞÜ SAĞLIYOR. ANCAK, BU İLKELERE HAYATA GEÇİRİLMEME BAŞLANDIĞINDA, DERHAL ÇARPITILYOR VE YANLIŞ EĞİLİMLER EGEMEN KILINMAYA ÇALIŞILYOR.

Demokratik kitle örgütleri, bu işlevler doğrultusunda, kitle tabanının, en geniş anlamıyla kucaklamak zorundadır. Kitle örgütü olabilmenin temel niteliklerinden biri de budur. Özdele kitle tabanının somut sorunlarının, genelde bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin etkinliği açısından, yönelinen kitlenin tümünü kapsamaya çalışmak gerekir.

Demokratik kitle örgütlerinin temel nitelikleri ve talepleri dikkate alındığında, bu örgütlerin en geniş anlamıyla sol bir tutum içinde olacağı yadsınmaz bir gerçektir. Ancak bu, kitle tabanının tümünün sol düşüncede olması gerektiği anlamına gelmez. Bilinç düzeylerinin düşüklüğü nedeniyle sağ kesim de yer aldığı zannedenlerin de, salt ekonomik çıkarları, ya da temel bazı hedefleri benimsediği için demokratik kitle örgütlerine üye olması doğaldır.

Bu durumda bulunulan zaman içinde gerçekleri kavramaları, onlara bulunmaları gereken yerleri gösterir. Bu yönü itibarıyla de demokratik kitle örgütleri, kitle tabanına, bilinç taşıma işlevini yüklenir. Demokratik kitle örgütleri, bu özelliğiyle işçi sınıfı hareketine sempaticanlar ve giderek militanlar kazandırır.

Demokratik kitle örgütleri açısından somut derece önemli ve temel bir nokta da, şimdiye kadar belirlenmeye çalışılan nitelikler doğrultusunda, mücadelenin etkinliğinin ve kalıcılığının nasıl sağlanacağıdır. Çeşitli çizgiler itibarıyla ayrılıklar, büyük ölçüde bu temelden kaynaklanmakta ve giderek büyük sapsmalar ortaya çıkmaktadır. Üzerinde önemle durulması ve işle ihmal edilmemesi gereken nokta, tüm emekçi sınıf ve tabakaların mücadelesinin, o ülkedeki işçi sınıfı hareketinden soyutlanamayacağı gerçeğidir.

Bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesinin gerçek sahibi işçi sınıfıdır. Ekonomik ve sosyal haklar doğrultusundaki mücadelesi, bağımsızlık ve demokrasi için mücadeleden soyutlanmayan demokratik kit-

le örgütleri, hiç bir tutum ve davranışlarını işçi sınıfı hareketinden ve onun siyasi çizgisinden de soyutlayamazlar. Bu hiç bir zaman işçi sınıfı hareketini yürüten siyasi partiyel, organik bağ kurma anlamına gelmez. Ancak bu, işçi sınıfı hareketinden, tamamen bağımsızlığı da içermez.

Ayrıca, soyut planda işçi sınıfının öncülüğünün kabul edildiği, çeşitli demokratik kitle örgütlerinde, görülmüş ve görülmektedir. Ancak, bunun, söze kaldığı, işçi sınıfıyla onun dışında kalan kesimlerin somutlukla bağlarının kurulmadığı, bu bağları kurma yönünde caba sarfedilmediği de bilinen gerçeklerdir.

Bu doğrular çerçevesinde demokratik kitle örgütlerine bir yaklaşım sağlandığında, Türkiye pratiğinde, geçmişte ve bugün, önemli yanlışların yapıldığını ve yapılmakta olduğunu ve bundan, büyük ölçüde burjuvazinin yararlandığını, işçi sınıfı hareketinin ise büyük yararları aldığını, görürüz. Başta da belirtildiği gibi, demokratik kitle örgütlerinin temel doğruları, kağıt üzerinde kabul edilmede, ancak bu ilkeler yaşamaya geçirilirken çarpıtılmaktadır. Yakın geçmişte ve bugünkü duruma genel çizgileriyle bir göz atmakta, bu çarpıklıkları, sapsmaları sergilemek açısından, yarar vardır.

TUM-PER-SEN-KON ve TÖS ÖRNEKLERİ

Genel olarak, demokratik kitle örgütlerinin canlılık ve etkinlik kazanmaya başladığı dönemler, Türkiye'nin tarihi gelişimi içinde, 1960 sonlarına rastlar. Bu dönemde, işçi sendikaları, grev ve toplu sözleşme haklarına başvururken, memur kımine, grev ve toplu sözleşme olanaklarından yoksun, sendika hakkı verilmiştir. Memurlar, öğretmenler ve teknik elemanlar 1961 Anayasası'yla, büyük bir mücadele vermesiz sendikal hak elde etmişlerdir.

Bu kesimlerin sendikal örgütlenmesinde iki örnek üzerinde özenle durmak gerekir. Bunlar, memurları örgütleyen Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu ile Türkiye Öğretmenler Sendikası'dır. Her iki örgüt de, o dönemde sayısal yönden, bu iki kesimin en güçlü demokratik kitle örgütleridir. Üye sayısını kısa zamanda yüzbinlere ulaştırmış. Ancak, bu iki örgüt, nitelik yönünden mücadelede birbirinden tamamen ayrı özellikler göstermiştir.

GÜNÜMÜZ KOŞULLARINDA, GEÇMİŞ DENEYİMLERDEN DE ÇIKARILAN DERSLERLE, DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNE, DAHA DOĞRU BİR YAKLAŞIM SAĞLAMAYA ÇALIŞILMAKTADIR. SINIRLI ÖLÇÜLERLE DE OLSA, KİTLE TABANININ EKONOMİK, SOSYAL VE MESLEKİ SORUNLARIYLA YAKINDAN İLGİLENMEKTE VE BU SORUNLARIN, GENELDE VERİLEN BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE SOYUTLANAMAYACAĞI SÖREKLİ VURGULANMAKTADIR.

TUM-PER-SEN-KON, demokratik kitle örgütü anlayışını sadece, kitle tabanının, ekonomik ve sosyal hak talepleri doğrultusunda tutmuştur. Bu örgüt, demokratik kitle örgütlerinin bir bütünsellik içinde ayrılmaz bir parçası olan bağımsızlık ve demokrasi mü-

LE ÖRGÜTLERİNE LİM

cadelerini yok saymıştır. Memur hareketi, bu örgüt- le, ekonomik mücadelenin dar sınırları içine hapsedil- miştir.

Grev ve toplu sözleşme olanaklarından yoksun memur sendikacılığının, ekonomik mücadelede etkin olamayacağı gerçeği, görmezlikten gelinmiştir. Grev ve toplu sözleşme haklarının elde edilmiş doğrultu- undaki mücadelenin, aynı zamanda, demokrasinin sınırlarını genişletme mücadelesi olduğu ise, farkedi- lememiştir. Ülkenin, bağımsızlık ve demokrasi müca- delesinden soyutlanan bir hareketin, demokratik kitle örgütlerinin, diğer temel görevlerini yerine getirmesi ise, sözkonusu dahi olamaz. Bugün bu örgütün devamı niteliğinde görünmek isteyen Tüm Kamu Personel Haklarını Koruma Konfederasyonu (TÜM-PER-SON- KON), geçmişteki tutumunu halen sürdürme çaba- sındadır.

TÖS ise 1960'ların, gerek öğretmen kesiminde, gerekse, tüm memurlar kesiminde, nicel olarak en et- kin ve en güçlü örgüttür. Bu örgütün, Tüm-Per-Sen- Kon'la kıyaslanamayacak ayırdedici özellikleri vardır. TÖS, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini, demok- ratik kitle örgütlerinin temel nitelikleri arasında gör- mektedir. Ayrıca kitle tabanını, büyük ölçüde kapsa- yabiliyor ve bu doğrultuda, kitle tabanına, bilinç aktarıcı bir işlev de görmektedir.

TÖS YANLIŞ VE GOŞİZM

Bu noktaya kadar çabalarıyla olumlu yönde ge- lişim gösteren öğretmen hareketinin demokratik kitle örgütü TÖS'ün, demokratik kitle örgütlerinin, asla unutmaması gereken, işçi sınıfı hareketiyle bağlar ve bağımsızlık demokrasi mücadelesinin gerçek sahiple- rine tanınması gereken öncüllük sorunlarına yaklaşımı, son derece yanlış ve sakatı. İşçi sınıfı ve onun siyasi hareketiyle somut bağlar bir yana, bu yönde bir yak- laşım da dahi bulunmuyordu.

Bu tutumun temelinde yatan, işçi sınıfının objek- tif ve sınırlı ölçülerde de olsa subjektif varlığına inançsızlıktı. Ancak işçi sınıfının, objektif ve subjek- tif olarak "yokluğu", işçi sınıfının ideolojisinin de yokluğunu beraberinde getirmezdi! O halde işçi sını- fıyla, işçi sınıfının siyasi örgütüyle somut bağlar kur- maya gerek yoktu! Küçük burjuva devrimcileri işçi sınıfı adına hareket edebilirlerdi! İşte böylesine kaba ve sakat bir mantıkla yola çıkılıyor.

Bu kaba ve sakat mantığın,goşizmin temeli oldu- ğu bir gerçek. Böylesi eğilimler tarihin akışı içinde zaman zaman belirir. Burjuvazinin de desteğiyle, bu görüşler, bir ülkede, bir süre geçerli siyasi çizgi görü- nümlü de kazanabilir. Ancak, öncelikle tarih kendi akışı içinde, varılan sonuçlar itibarıyla böylelerinin kafasına vurur.

Nitekim, 12 Mart 1971 dönemi geldiğinde, o ni- cel gücünden dahi kuşku duyulan işçi sınıfının, bir süre kullanılmaması da grevli toplu sözleşme olanak- larından yoksun sendika haklarının kolaylıkla geri alındığını görüyoruz. Bunda, işçi sınıfını küçümseyip

bu kesimlerin hareketini işçi sınıfının emin ellerine doğru yönlendirmeyen, küçük burjuva devrimcisi yö- netimlerin payı büyük. Altı defalarca çizilemiş gerçek bu.

Dikkatçeken önemli bir nokta ise, çok kısa ve öz olarak vurgulanan bu somut olgu üzerinde durul- mamasıdır. Bu olgu üzerinde enine boyuna durulmalı ve belgelere dayanan bilimsel çalışmalar yapılmalıdır. Çünkü, buradan çıkarılacak sonuçlar, bugüne ve yarına ışık tutacaktır. Kaba çizgileriyle de olsa bugünün mücadelesine geçmişin deneyimleri ışık tutmaktadır.

GÜNÜMÜZ DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNDEKİ OLUMLU GELİŞMELER

Günümüz koşullarında, geçmiş deneyimlerden de çıkarılan derslerle, demokratik kitle örgütlerine daha doğru bir yaklaşım sağlanmaya çalışılmaktadır. Sınırlı ölçülerde de olsa, kitle tabanının ekonomik, sosy- al ve mesleki sorunlarıyla yakından ilgilenilmekte ve bu sorunların, genelde verilen bağımsızlık ve demok- rasi mücadelesinden soyutlanamayacağı sürekli vurgu- lanmaktadır. MEYAK mücadelesinde olduğu gibi so- mut sorunlardan hareket edilmekte, bu somut soru- nun bütününe bağları kurularak, geniş kitlelere bağım- sızlığın önemi anlatılabilmekte ve bu somut soruna sınırlı da olsa somut çözümler getirilebilmektedir.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ, İŞÇİ SINIFI HAREKETİNDEN SOYUTLANA- MAZ. TÜM EMERKİ SINIF VE TABAKA- LAR, İŞÇİ SINIFININ DOĞAL MÜTTEFİ- KİDİRLER VE ONLARIN DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİNE, EĞER KAZANIM- LARI KORUMAK, YENİ KAZANIMLAR ELDE ETMEK İSTİYORLARSA: BU İTTİ- FAKIN İÇİNDE YER ALMAK ZORUNDA- DIRLAR.

Bugün, daha da önemlisi, işçi sınıfının ideolojik öncüllüğe demagojisine dayanan goşist eğilimler, yerini doğru bir yaklaşımla işçi sınıfının fiili ve politik öncüllüğünün kabulüne terketmektedir. Can çekişen goşizm, demokratik kitle örgütleri içinden sökülüp atılmaktadır. Ancak goşizmin tamamıyla yok olaca- ğını ummak, aşırı bir iyimserlik olur. Bugün, Avru- panın en güçlü işçi sınıfı partilerinin bulunduğu ülkelere de bile, goşist grupçuklar varlıklarını sürdürüyorlar. Önemli olan, bu grupçukların etkinliklerini yitirme- sidir. İşçi sınıfı hareketine taban tabana ters bu sap- kan akımların, Türkiye koşullarında yuvalandıkları demokratik kitle örgütlerinden sökülüp atılmaları, bu örgütlerin sağlıklı yönde gelişebilmeleri açısından son derece olumlu bir adımdır.

Ancak bu olgu, goşizm ve Maoculuğun, bugünkü ortamdan da yararlanarak, yeniden etkinlik sağlama

çabaları içine giremeyeceğini göstermiyor. Goşist akımların değişik taktiklerle yeniden piyasaya sürül- mesi her zaman olanaklıdır. Nitekim TÖB-DER'in üçüncü olağan genel kurulunda, bu yaygaracı goşist ve Maoçu grupların kalkması, demokratik kitle örgüt- lerinin bağımsızlığını, siyasi partiler karşısında koru- yalım sloganı olmuştur. Ellerinden kayıp giden örgütleri, solun bölünmüşlüğü yavelerinin ardına sığ- narak korumaya çalışmışlardır.

Önümüzdeki kısa dönemde aynı çabaların sürdü- rülme isteneceği açıktır. Tüm bunlara karşın, goşiz- min geçmiş dönemdeki yanlışlarını kavrayan geniş bir kesim, işçi sınıfının, en azından objektif varlığına kabulleniyor. Bu kabullenmede 15-16 Haziran işçi sını- fı hareketinin payı büyük. Demokratik kitle örgütleri- ndeki bu olumlu gelişim, bu kesimlerin kazanımları- nın korunmasını ve yeni kazanımlara yönelik müca- delenin daha da güçlü bir biçimde verilmesini sağla- yacak bir zemin hazırlıyor.

Bu gelişimin dayattığı sorunlardan biri de, işçi sınıfı hareketiyle bu kesimlerin mücadelesinin somut bağlarını kurabilmeyle ilgili. Bu yönde de olumlu adımların sınırlı ölçülerde de olsa atıldığını görmek olanaklı. Çeşitli işyerlerinde, memurların, teknik ele- manların işçilerle örgütlü mücadelesinin içine birlikte girdiklerini görüyoruz. Bunun, bu yöndeki gelişimin bir başlangıcı olduğunu belirtmek gerek.

BİR OLGU VE BİR YANLIŞ DAHA

İşçi sınıfının objektif olarak varlığı, gündeme do- ğal olarak subjektif varlığı sorununu getirir. Nitekim, işçi sınıfının objektif varlığını kabul edenler, farklı yaklaşımlarla da olsa, işçi sınıfının subjektif varlığına ilişkin bir iddiaya sahiptirler. Günümüzde işçi sınıfı- nın bu yönde en azından büyük bir potansiyel taşı- ması, sorunun önemini kavramak açısından son dere- ce önemlidir.

Demokratik kitle örgütleri açısından bu sorunun önemi, baştan beri belirtilen kesimlerin örgütlerinde bu sorunun netleşmesinden doğuyor. Bu konuda farklı yaklaşımların bulunması, bu yönde birinden fazla doğrunun varlığını göstermez. Varolanlar arasında hiç kuşkusuz doğru vardır. Ancak sorun bu doğruyu bulup çıkarmak ve demokratik kitle örgütünü ona ko- mut doğrultuda yönlendirmektir. Bu hiç bir zaman doğru çizgiyle organik bağ kurma anlamına da gel- mez.

Demokratik kitle örgütü yönetimlerinin, benim- senen siyasi çizgiye koşut hareket etmesiyle doğacak sonuçlar, o siyasi çizginin doğruluğuyla yakından ilgi- lirdir. Bu aynı zamanda demokratik kitle örgütünün ba- şarılı bir çizgide yürüyebilip yürüyemeyeceğinin de ölçütüdür. Siyasi çizginin en azından programıyla di- ğer emekçi sınıf ve tabakaların sorunlarını kucakla- maz, onların demokratik kitle örgütlerine ışık tutma- sı ve aldığı kararların geniş yığınlarda etkili olması ge- rekir. Kitleleri etkilemeyen, üç gün önce söylediğini üç gün sonra reddeden siyasi çizgiler doğrultusundaki demokratik kitle örgütlerinin başarılı olabilmesi ola- naksızdır.

SONUÇ

Bu yıl içinde, ülkede etkinliği kabul ettirmiş demokratik kitle örgütlerinin genel kurulları yapıldı. Bu genel kurullar dizisi, örgütler açısından son derece yararlı, ileriye yönelik olumlu izler taşıyan tartışma- lara sahne oldu. Sonuçlar genel olarak demokratik kitle örgütlerinin doğru bir raya oturmakta olduğunu gösteriyor.

Ancak olması gerekenle olanın tamamıyla çıkış- tığını öne sürmek, bugünkü koşullarda olanaklı değil. Yalnız bu yönde atılan önemli adımlar var. Geçmişte- ki yanlışları ve doğurduğu sonuçlarıyla goşizm ve Maoculuk bu örgütler içindeki etkinliğini yitiriyor. Bugün, demokratik kitle örgütlerinin çözmek zorun- da oldukları sorun, işçi sınıfı hareketinin içinde. Bun- nun da kısa zamanda çözümleneceği kesin. Çünkü başta da belirttik, örgütlenme yönündeki hızlı gelişim, kendini işçi sınıfının politik düzeydeki örgütlenmesin- de gösteriyor.

MALİ SERMAYE ÇAREYİ LOTARYACILIKTA BULDU

MEHMET COŞKUN

Geçtiğimiz hafta içinde İstanbul'a giden Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon, özel bankaların yetkilileri karşısında yaptığı konuşmada lotaryacılığa yeniden izin vereceklerini bir kez daha açıkladı. Gerçekleştireceği, bankaların yetkililerinden oluşan Türkiye Bankalar Birliği vermiş, hükümetle de bunu onaylamak kalmıştı. Ergenekon, "Mevcut kredi sistemimize uymayan bankaların devletleştirileceği" diyerek de kamuoyunda gözdagi verir bir hava yarattı. Aynı sözlere Ergenekon, görev başladığından bir süre sonra Ankara'da Maliye Bakanlığında düzenlediği bir toplantıda da söylemiş, bankacıların tebesimlerine bedel olmuştur.

LOTARYACILIGIN GEÇMİŞİ

Bankaların, tasarruf mevduatını toplamak için uyguladığı lotaryacılık sistemi, yine bankaların talebiyle 1976 başından itibaren kaldırılmıştı. Banka masraflarının son yıl ancak binde 78'ini karşılayan ikramiyeler, "bakalım ne sonuç doğurur" düşüncesiyle bir süre terk edildi. Her yıl ilk yarısında artan tasarruf mevduatı toplamı son karardan arındırıldı. Ancak, bankalar, sermaye piyasasının geliştiğini düşünerek bu yolla aynı tasarrufları tasarlama aktarabileceklerini düşündüler. Bu olmadı. Küçük oranda da olsa Devlet Tahvilileri bankalara gidecek paralara rakip oldu. Piyasada lotaryacılığın meslek edinen cikteler firmalarıyla basın kuruluşları üretti. Her yıl altı ayda 2 milyar lira dolaylarında artan tasarruf mevduatı da, 1 milyar lira getirilince bankalar lotaryacılığa yeniden sandılar. Bu gelişimde, iki büyük

bankanın elinde tuttuğu hisse senetleri piyasasında 1976 yılında olumsuz gelişimler görülmesi de etkili oldu.

BAŞBAKANLIĞA SUNULAN RAPOR

Maliye Bakanı kendinden önceki Maliye Bakanlarının yaptığı gibi, bankalar konusundaki açıklamalarını İstanbul'da yapmayı yeğ tutarken, banka yetkilileri de Türkiye Bankalar Birliği'nde hazırladıkları bir raporu ilgili bakanlıklara iletiler. Burada büyük sermayenin etkinliğini arttırmak amacıyla alınması gereken tedbirler geniş bir biçimde değerlendirildi ve hükümetle akil verildi. Raporun gelmesinin ve Maliye Bakanı'nin İstanbul gezisinin ardından Başbakanlıkta yapılan toplantıda bu konu ele alındı. Özellikle kamu kesiminin desteğinde kurulması düşünülen "Yatırım ve Finansman Şirketi" üzerinde duruldu. Bu şirketin 500 milyon liralık sermayesinin yüzde 52'si özel, yüzde 48'i de kamu bankalarına ait olacak ve özelsektör yatırımlarını finanse edecektir.

BİNDİKLERİ DALI KESELER

Maliye Bakanı, İstanbul'da lotaryacılığın serbest bırakılacağını açıklarken bütçe açığını kapatmak için elindeki araçlardan biri olan devlet tahvili satışının etkileneceğini bildiği gibi, bankaların kurmay amaçladıkları şirkete desteklenmesi de Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası'nın hiçbir zaman çıkarış hale getirilememesi sonucunu doğuracağını da biliyordu. Ancak, iktidarda kal-

ması için de burjuvaziye bu tür ödünler vermesi gerekiyordu.

Öte yandan Maliye Bakanlığı ve tüm kamu kesimi son bir ay içinde şimdiki dek görülmemiş bir nakit sıkıntısı içine girdi; 25 Haziran ile 30 Temmuz tarihleri arasında Merkez Bankası'ndan tam 10 milyar 48 milyon lira borç aldı. Bu değere, Ziraat Bankası aracılığıyla kullanılan 1 milyar 273 milyon lira dahil değil. Bu borçlanma sonucu piyasaya yeniden 7 milyar lira çıkarıldı. Gerçekleştireceği fazla çıkarılacaktır; ama, döviz borçlarının artması kaçınılmaz bir miktar artış hızını yavaşlattı. Günlük ödemelerde dahi güçlük çeken, emekçilerin ikramiyeleri ödemesini para bulamadığı için erteleyen Maliye Bakanlığı, temel atma hamacaları dışında yatırım giderlerini de durdurmak zorunda kaldı. Yalın Hazne'nin günlük ödemelerini sağlayabilmek için Merkez Bankası'ndan bir ayda 4 milyar liranın fazla para alındı.

Bu durumdaki Maliye Bakanlığı, özel sektörün finansman ihtiyacını gidermek ve böylece hiç değişilecek bir kesim tarafından yapılacak yatırımların aksamasını sağlamak için lotaryacılığın devamına karar vererek zorunda kaldı.

ÖZEL SEKTÖR KREDİLERİ ARTIYOR

Kamu kesiminin böylesine bir finansman sıkıntısına içine girmesine karşın özel sektör dışı bağımlı kredi mekanizmalarını MC'nin aldığı kararlar doğrultusunda geliştirdi. Bankaların topladığı tasarruf mevduatı gerilerken, döviz çevrilebilir mevduatın desteğinde ve dış

kredilerle Merkez Bankası kredilerinin özel bankalar lehine kullanılması banka kredileri altı ayda 10 milyar lira arttırdı.

1975 yılının sonunda 139 milyar lira dolaylarında olan kredi toplamı, Haziran sonunda 148 milyar liraya çıktı. Bu artışta en büyük payı da spekülasyon amaçlı krediler 6 milyar lirayla oynadı. Ancak, özel sektör, bu kredi genişlemesinin de yeterli olmadığını inancını taşıdığı için, mevduat kaynaklarının zorlanmasına karar verdi.

SIKIŞAN EKONOMİ

Bir yandan fiyatlar, bir yandan krediler artarken, MC iktidarı iki temel sorun sıkıştırılmaya devam ediyor. Bir kez sanayi burjuvazisi MC'nin hamdadağ temini ve enerji politikasından memnun olmadığını açıkça belirtti. Ayrıca Ekim ayında toplanması beklenen AET Ortaklık Konseyine de hükümet görüşü olarak görülecek bir taslak olmadığı için sanayi burjuvazisi görüşlerini hükümet yetkililerine dikte ettirdi. Şimdi, bu konudaki taleplerle ilişkin rapor, hükümet adına İktisadi Kalkınma Vakfı tarafından hazırlanıyor. Ardından da Dışişleri Bakanlığınca sunulacak. MC'nin kamu kesimi finansmanını sağlama sıkıntısı kendine yettiği için özel sektöre, "başının çaresine bak, sen karar al ben imzalayayım" deme yolunu seçti. Ortak Pazar'a önerilerin özel sektör kuruluşunda hazırlanması, lotaryacılığın serbest bırakılmasını Türkiye Bankalar Birliği tarafından alınan Hükümetle onaylanmak üzere gönderilmesi, bunun en açık iki örneği.

ROMA OTELI PATRONLARI AYAK OYUNUNDA TÖKEZLİYOR

Roma Otelinde bir aydır grev sürüyor. DISK'e bağlı Turizm-İş sendikası üye işçiler mücadeleye kararlı. Otel iki ortak tarafından işletiliyordu. YURUYUŞ'un daha önceki sayılarında patronların nitelikleri açıklanmıştı. Grevin başlarında sessiz gözükten patronlar daha sonra harekete geçti.

Önceki hafta içinde bir gece patronlardan Kemal Karasakal grev yerine geldi. "Ben ayrılmam işe başlayacağım... Ben sizlerden yanayım. Mücadelenizi sürdürün" vs. diyerek iyi yürekli patron rolünü oynadı. İşçiler kararlı bir şekilde kendisine gereken cevabı verdiler. Ancak grevi kırma girişimleri durmadı. Önce bir işçinin patron hesabına çalıştığı öğrenildi. Ardından bir başka işçi birkaç kişi tarafından yoldan çevrilip "bilinmeyen bir yöne" götürüldü.

Bu işçiyeye içki masasında yeni bir sendika kurulduğu, bu sendikaya üye olmaları söyleniyordu. Patronun bu sendikaya çok iyi bir sözleşme imzalayacağı da vaad edildi. "Yeterki Turizm-İş'ten ayrılmı" diyecek patronun adamları. Aynı gün bir gazetede Özgür Turizm-İş adlı bir sendikanın kuruluşu haberi yer aldı. Daha kuruluşunda, bu sendikadan, patronun gözetim altında çok normaldi. Sendikadan başında; BAYSEN-İŞ sendikası dolandırıp ayrılan, bir süre yapı işçilerinde san sendikacılığa uğraşan bir kişi vardı: Altay Kivilecim.

Bu girişimler sürerken, işçiler de süpheli bilinenleri izleyerek, kaç kişinin bu işlere katıldığını öğreniyorlardı. Bu izlemeler sonucu Maltepe'de bir kahvede iki patron ve birkaç işçinin buluştuğu görüldü. Patron İlahi Alptekin bu durumun öğrenilmesini tahammül edemeyen işçilerin üzerine yürüdü ve iki kişiyi tokatladı. İşçiler bu oyuna da gelmeyemediler, karışık verdiler.

Grev kararlılıkla sürdüren Roma İşçileri, patronların, kendilerini parçalamaya girişimlerine karşı da soğukkanlı bir tutumu elden bırakmıyorlar. İşçiler, aralarında dağılmışlık yaratma çabalarını, patronların vazgeçmeyecekleri bir yönünde olduğunun bilincindedir. Bu bilince hareket ederek, kararsızlığa itilen işçilere düşmanlık beslemiyorlar. Sınıf çıkarlarının bilincine varmanın, onurlu mücadelenin temel koşulu olduğundan şaşmıyorlar.

ÇALIŞMA BAKANLIĞI : PATRONLARA DİKENSİZ GÜL BAHÇESİ

Çalışma Bakanlığı, Bakanın emriyle 30.7.1976 günü Danıştay'ın verdiği bir kararın uygulama safhasına koydu! Böylece Müsteşar Çetin Ziyalı ve Müsteşar yardımcılar Ünal Ege ve Visealetin Pekiner görevlerine çağırıldı. Çalışma Bakanlığının söylemek ve kamu oyunu indirmenik istediği şu: Bizler Danıştay'ın kararlarını da uyguluyoruz. İşte gör-dünüz, yasa tanımazlığımız söz konusu değil.

Çetin Ziyalı ve yardımcılarının gelmesiyle işgalci Mustafa Egemen ve Sabri Aytemiz takımı gitti.

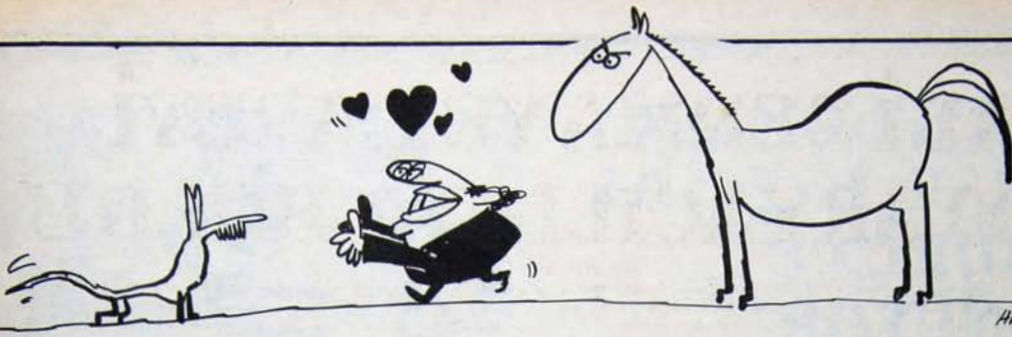
Ancak, Çalışma Bakanlığının işgalci sözkonusu. Sermaye sınıfının bundan taviz vereceği düşünülemez. İşgal adım adım ilerliyor. Hedefe doğru. Tüm yasadışıları da beraberinde getiriyor. Danıştay kararını söze uyguladı Çalışma Bakanlığının Ziyalı ve arkadaşlarına görevleri verildi. Hiçbir yetkileri yok. İmza yetkisi dahil. Tüm yetkiler bakanlık 1. Hukuk Müşavirinin elinde.

Çalışma Bakanlığının ele geçirilmesi işleminin bir diğer yolu iş müfettişlerinden geçiyor. Bakan Pakso, müfettişlerinden memnun değil. Nedeni, bakana göre, müfettişlerin çoğunun solcu olması. Solcu müfettişleri temizlemenin yolu ise bir sınav bu. Sınavların tarihleri daha önceden saptandı. Birincisi yazılı olmalı. 30 Temmuz'da yapıldı. İkincisi 4 Ağus-

tos günü sözlü olarak yapılacak. Yapılan sınav da Bakanlık işgalcileri tarafından yapıldı. Ancak, ikinci sınav yapılmazdan önce, Çetin Ziyalı ve arkadaşların görevlerine başlandı. Bu nedenle de sınavlar belirsiz bir tarihte ertelendi. Sınavlar yapılamadı. Zira kendilerinden değişti görevle başlanıyor. Bu arada, Çalışma Bakanlığının, Çetin Ziyalı'nın başmüfettişliğe atanması için Bakanlar Kurulu'na bir yazı yazdı. Yazıda Ziyalı'nın müsteşarlık görevinden alınması isteniyordu.

Başbakanlığa acilen gönderilen yazı Bakanlar Kurulu'nun onayından geçerek, Cumhurbaşkanı'nın önünde. Gerçekten olaylar "acilen" gelişti ve sonuçlandı. 2 Ağustos Pazartesi günü görevle başlayan Ziyalı'nın, başmüfettişliğe atanması ilişkin yazı, 4 Ağustos günü Bakanlar Kuruluna gönderilmiş ve 9 Ağustos günü de Konutürk'ten onayından çıkmıştı. 2 gün sonra ise Çetin Ziyalı başmüfettiş olarak görevine başlıyor. Böylece MC'nin, dini bütün kandanı oluşturan MSP'nin Çalışma Bakanına, yasalarla ancak 9 gün dayanabilmişti. Bu arada yerine atanması için müsteşar da belli oldu. Aynı kararname ile eski işgalci, Çalışma Bakanlığının yeni işgalci, Çetin Ziyalı'nın deyimiyle "bu işi fiilen yürüten" Mustafa Egemen kol-tuğuna yeniden döndü.

Müsteşarlığa Egemen'in yeniden ge-

GÜDÜMLÜ SENDİKACILIKTA MSP VİRAJİ VE BÜYÜK SERMAYE

Geçmiş dönemin bazı dilimlerinde başvurulmuş olan düzenlemelerin benzerleri yada aynuları, günümüzde de tekrarlanmak isteniliyor. Tekrarlananlar, hem çeyrek yüzyıl öncesinde, hem de daha yakın geçmişte yapılan düzenlemelerle değil. Benzerlik aynı zamanda objektif koşullarda, çelişkilerin derinliğinde ya yagnlığına.

1946'da demekler yasası değiştirilerek sınıf esasına dayalı örgüt kurma yasağının kaldırılmasında iki önemli etken vardı. Birincisi, toplumdaki iç dinamizmin dayatması. İkincisi ise İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan dünya sistemlerinin dayatması. Birinci dayatmanın etkinlik gücü, yeni düzenlemenin sınırlarını belirlerken; ikinci dayatmada ise yer alınan sistemin kaçınılmaz sonuçları yaygın biçimde damgasını vuruyordu.

Yeni getirilen yasa ile birlikte çok sayıda sendika ya da derneğin işçiler tarafından kurulduğu biliniyor. Bilinen bir diğer busus da, İstanbul sıkıyönetim komutanlığı tarafından işçilerin kurduğu bu sendika ve demeklerin kapatılarak işçi liderlerinin tutuklanması.

Bundan sonra olanlar ise, bugün tekrar edilmek istenilenlerin benzeri. 1947 yılında yeni düzenleme ile sendikalar yasası yürürlüğe girince, iktidar partisi CHP, işçi büroları eliyle sendika yönetimlerini ve örgütlenmeyi tekeline alma çabasına girişti. Yeni sendikalar kurdu. Kurduklarını unutanlar, hem para yardımı hem de yönetici temeydi. CHP bünyesinde kurulu bulunan işçi büroları aracılığıyla bu uygulama yaygınlaştı.

Bugün de, iktidar olan MC'nin ikinci büyük ortağın bir bakanı, aynı işlemi yaptıklarını ilan etti. Yapılan işlem şöyle ifadesini buluyor: "Milli Selamet zihniyetindeki işçi sendikalarını bünyesinde barındıran konfederasyon kurulması için ön çalışmalara başlandı". Çalışmalara başlandığını ilan eden, MSP'li Çalışma Bakanı. MSP'li Çalışma Bakanının milli selamet zihniyetini savunması doğal. Ancak, doğal olmayan, Çalışma Bakanının konfederasyon kurulması için ön çalışmaların başlatıldığını bildirmesi.

Çalışma hayatını düzenleyen yasaları bilmeyen bir bakan, konfederasyon kurmak için ön çalışma yaparsa, sendikal görev anlayışı da elbette ilkel olur. Sendikaların, fabrikalara iş bulan kuruluşlar olarak gören MSP'li Çalışma Bakanı bu görüşünü de şöyle açıklıyor: "Gelecekte Türkli'nin bütün müesseseleri Milli Selamet zihniyetinde işçi isteyebileceklerdir. Milli Selamet zihniyetine sahip işçi bugün rızkını başka bir konfederasyondan aramak zorunda kalmayacaktır..."

Buradaki iki yeni işlemi iyice belirlemek gerekiyor. Birincisi, "müesseseler" yönünden. Yani kuruluşların yönetiminde Milli Selamet zihniyetiyle düzenlenen bulunacak. Bunu gerçekleştirmek için çaba gösteren MSP'nin diğer bakanları. İkincisi, işçiler rızklarını konfederasyonda arayacaklar (!). Bu işçiler, konfederasyonda toplanacak ve buradan da Milli Selamet Zihniyetli işçi isteyen "müesseselere" gönderilecek. Yani sendikalar hem rızk aranan kuruluşlar, hem de müesseselere işçi bulan kurumlar olacak.

Olayın bir diğer benzeri yanı da, CHP işçi büroları gibi, MSP'nin de işçi komisyonları divanının bulunması. Ve MSP'li çalışma bakanının yukarıda aktardıklarımız bu divanın toplantısında divan başkanı iken söylediği.

Türkiye'de sermayenin bir kanadını temsil eden MSP, işçiler ve sendikalar hakkında böyle düşünüp uygulamaya koymaya çalışırken, Türk-İş'den umu-

dunu kesmeyen ve O'nu yanına almaya çalışan, yani önceden verdiği görevi daha iyi biçimde yaptırınaya çalışan da var. Bu sermayenin bir başka kanadının temsilcisi ve MC'nin en büyük ortağı. Sermayenin belirli kesiminin temsilcisi olan bu ortağın, aynı zamanda ortaklığın başı, geçtiğimiz günlerde Türk-İş'in başı ile görüştü. Yakında yeniden görüşecekleri bildirildi. İki görüşün arasında giren başka bir olay var. Bu olay, çalışmalarını bitiren ve raporunu açıklayan MESS olayı. MESS, Türkiye Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası. Raporda istenilen işçi-işveren ilişkilerindeki yeni düzenlemelerle, MC'nin sendikalar yasasında yapmak istediği değişiklikleri kapsayan yasa tasarılarındaki hükümler çıkıyor. Başka bir ifade ile sanayiciler istiyor, MC iktidar da bu istekleri yasa tasarılarında formüle ediyor.

Muhtemelen bir başka formülasyon da MC başı ile Türk-İş başının yapılabacağı ilan edilen ikinci görüşmesinde oluşturulacak. Oluşturmanın bu görüşmede tamamlanacağı söylenemez ama, önünde sonunda tamamlanacağı söylenebilir.

MESS'in raporunda dile getirilenlere Türk-İş'in başı karşı çıktı. Ama karşı çıkışta, bugün var olan işçi-işveren ilişkilerindeki kuralları benimsememe, hatta övmeye var. Geriye götürülmeye izin (!) verileceğini de söylüyor ama, inandırıcı olamıyor. İnandırıcı olamamasının nedeni, mutlaka oluşturulacak olan bir formülasyonun şimdiden belirlenmiş olması, kesin sınırlar bilinmese bile.

Türk-İş'in başını, böyle davranmaya sevkeden, yakın geçmişte yaptıkları hatayı tekrarlamamak isteği. 1970'lerde de sanayiciler istemiş, Demirel yasa tasarıları olarak formüle etmiş ve Türk-İş de bu tasarıyı alkışlamıştı. Sonucu herkesçe malum. İşçi sınıfı, sanayici-iktidar-Türk-İş üçlüsüne unutamayacağı bir ders vermişti. İşte Türk-İş başını bugün karşı çıkmaya sevkeden bu ders.

Kesin sınırları bilinmese bile, oluşturulacak formülasyonun şimdiden belirlenmiş olması MESS raporunda var. Bu formülasyon, MESS raporunda yer alan şu ifadelerde okunuyor: "Olağanüstü ücret taleplerini önlemek için işçi-işveren-hükümet üçlüsü'nden oluşan bir ücretler komisyonunun kurulması..."

Bu ifadeyle altını çizildiği formülasyon yeni değil. Öteden beri var olan ve uygulanan formülasyon. Çünkü saçayacağın ayıklanandan biri olarak gösterilen ve söylenen işçiden ksdedilen, işçiler değil Türk-İş.

Uygulamada da bu böyle. Yürürlükte bulunan pek çok yasadaki işçi-işveren hükümler üstünden bahsedilir ve bahsedilen bu saçayacağın işçi bölümünde Türk-İş vardır. Yüksek Hakem Kurulu'ndan Asgari Ücret Tesbit Komisyonu'na, Sosyal Sigortalar Kurumu yönetimine kadar bu böyledir. Elbette, MESS'in önerdiği, MC'nin evet diyerek yasa taslağı haline getirdiği "ücretler komisyonunda" aynı saçayacağı bulunacak ve bunun bir ayağı da Türk-İş olacaksa, kesin sınırları bilinmese bile yukarıda sözünü ettiğimiz formülasyon var, ya da olacak demektir.

Ancak bilinmesi gereken, günümüzde işçi sınıfı ve tüm emekçilerin ne 1946'lara ne de 1970'lerin işçileri ve emekçileri olmadıdır. Bilinmesi gereken bu konu, her kesim tarafından biliniyor aslında. Biliniyor ve formülasyonu da birlikte getiriliyor. Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasasının çıkarılması için bunca çaba harcanması, birlikte getirilen formülasyonlardan birini işaret ediyor. Türk-İş başının, DGM konusunda MC'nin başı gibi düşünüp konuşması da formülasyonun bir parçası.

tilmesi MSP'nin kazandığı bir zafer oldu. İsim üzerinde epey mücadele edildi. MSP iki isim üzerinde durdu. Birincisi Mustafa Egemen, ikincisi 1. Hukuk Müşaviri Şükrü Kaya Polat idi. MHP ise eski müsteşar yardımcılardan olan ve Seydişehir'de yetkinin Türk Metal Sendikasına verilmesini sağlayan Sabri Aytemiz üzerinde duruyordu. Ancak, Aytemiz konusunda Akıncılar kesin kararı oldular. İstediler. Sonuna dek de direndiler. Aytemiz, atamalarda kendin partilini koruyor ve köşebaşlarını koman-

doları veriyordu. Ve Çalışma Bakanlığında başlayan komando-Akıncı mücadelesi, akıncıların zaferiyle sonuçlandı.

Şimdi istenilen kişiler görev başında. Böylece 4 Ağustos günü yapılması gereken ancak, Ziyalın'ın görevine başmasıyla ertelenen sözlü sınavlar önümüzdeki günlerde yapılacak. Sınav sonuçları şimdiden belli. Bakan Paksu'nun "solcu" olarak tanımadığı iş müfettişleri "yeterli" görülmeyecekler. MHP'li ve MSP'li müfettişleri ise yeterli oldukları saptanacak. Bu, birinci aşama.

İPRAŞ'DA YETKİ PETROL-İŞ'E VERİLMEK İSTENİYOR

İzmit'de kurulu İpraş Rafinerisi işyerinde Petrol-İş Sendikası ile Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri arasındaki yetki uyuşmazlığı yeni boyutlar kazandı. Sosyal demokrat Petrol-İş Sendikasına yetki verilmesi için Çalışma Bakanlığı bütün olanaklarını seferber etti. Evraklarda sahteçilik olduğu gerekçesiyle mahkemeye başvuran Türkiye Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikasının isteği üzerine mahkeme evraklara el koy-

muş, böylece İzmit'deki yetki tetkiki yarım kalmıştı. Petrol-İş sendikası yöneticileri, tetkik edilmekte olan evrakları mahkemeden birer fotokopilerini alarak İzmit Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne getirdi. Ankara'dan gönderilen Bölge Müdür Vekili Sabri Gökten ise fotokopiler üzerinde incelemesine yarak yetkiyi Petrol-İş Sendikasına verdi. Ancak, mahkeme sendikaları yetkisini bozdu.

Seydişehir'deki olaylarda görüşünü belirten ve karşı çıkan CHP, İzmit'te suskunluğuyegledi.

LA PASIONARIA EYLÜL BAŞINDA MADRİD'E DÖNÜYOR

İSPANYA İÇ SAVAŞININ EFSANEVİ KAHRAMANI VE İSPANYA KOMÜNİST PARTİSİ BAŞKANI DOLORES İBARRURİ'NİN 1 EYLÜL'DEN SONRA SANTIAGO CARILLO İLE BİRLİKTE MADRİD'E DÖNECEKLERİ AÇIKLANDI. 40 YILDIR YURDUNUN DIŞINDA YAŞAYAN "LA PASIONARIA" SON OLARAK SOVYETLER BİRLİĞİNDE BULUNUYORDU. DOLORES İBARRURİ, İSPANYA KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NİN 28-30 TEMMUZ'DA ROMA'DA YAPTIĞI TOPLANTIYA BAŞKANLIK ETTİ.

İspanya'da önceki hafta ilan edilen siyasi affın iç savaş dönemini de kapsaması üzerine, 40 yıldır İspanya'nın dışında bulunan, anti-faşist savaşın efsanevi kahramanı ve İspanya Komünist Partisi başkanı 81 yaşındaki Dolores İbarruri (La Pasionaria)'nin 1 Eylül'den sonra Madrid'e döneceği açıklandı. İspanya Komünist Partisi genel sekreteri Santiago Carillo, parti'nin Temmuz ayının son üç gününde Roma'da yapılan, Franko'nun iktidara gelişinden bu yana ilk açık Merkez Komitesi toplantısının çalışmalarından sonra yaptığı basın toplantısında, Dolores İbarruri ile birlikte kendisinin 1 Eylül'den sonra Madrid'e dönmelerinin kararlaştırıldığını bildirdi. 40 yıl boyunca Avrupa'nın çeşitli kentlerinde ve son olarak Sovyetler Birliği'nde yaşamını ve çalışmalarını sürdüren İbarruri'nin 80. doğum yıldönümü geçen yıl birçok ülke ilericileri tarafından kutlanmıştı. İbarruri'nin ülkesine dönüşü ve "tam sorumluluklarını yüklenerek" çalışmalarına başlaması, İspanya Komünist Partisi'nin ülkenin politik yaşamına katılımı doğrultusunda önemli bir gelişme olarak değerlendiriliyor.

KİSMİ AF

İspanya'da siyasi aff 30 Temmuz'da ilan edilmiş, ancak tedhiş eylemlerinden hüküm giyenler affın dışında bırakılmıştı. Özellikle Bask milliyetçisi örgütlerin üyelerini hedef alan bu sınırlama konusunda, Roma'da bulunan bir İKP sözcüsü ertesi günkü açıklamasında: "İster ETA ister FRAP üyesi olsun tek bir siyasi tutuklu bulunduğu takdirde gerçek anlamda bir afftan söz edilemez" diyor. Bu açıklamadan sonra ülkedeki uygulamada da bu kaygının doğruluğunu gösterdi.

İLK AÇIK TOPLANTI

İspanya Komünist Partisi merkez komitesinin faşizmden bu yana ilk kez yaptığı açık toplantısı ise, Parti Başkanı Dolores İbarruri'nin başkanlığında Roma'nın Sanat Tiyatrosu'nda yapıldı. Toplantıya konuşarak katılanlar arasında, İspanya Sosyalist İşçi Partisi, Sosyalist Halk Partisi, Sosyal Demokrat Parti yöneticileri de bulunuyordu. Ayrıca toplantı salonunda, İtalyan Komünist Partisi yetkililerinden başka İtalyan Sosyalist Partisi, Hristiyan Demokrat Parti,

Sosyal Demokrat ve radikal partilerin temsilcilerinin de bulunması dikkati çekiyordu. İKP genel sekreteri Carillo, toplantının başka bir ülkede değil de İtalya'da yapılmasının nedenini, böyle geniş bir siyasi desteğin sağlanabilmesi olarak açıkladı.

İBARRURİ KONUŞUYOR

İKP Merkez Komitesi'nin, Juan Carlos'un yeni hükümetine karşı alınacak tutumu ve demokratik gelişme için yapılacak önerileri inceleyen merkez komitesi toplantısı, Dolores İbarruri'nin konuşmasıyla açıldı. Toplantı salonuna sarsan bir tezahüratla konuşmasına başlayan İbarruri, "İşçi sınıfının, köylülerin, aydınların partisinin ülkede yasal olarak ve özgürce eylemde bulunabilme hakkından vazgeçilemeyeceğini" belirtti. İbarruri, daha sonra sunulan söyledi:

"Diğer partilerin kongrelerini İspanya'da yapmış olmaları belli bir ilerlemenin olduğunu gösterir, ancak biz de, kendi ülkemizde yasal olarak toplanma hakkımızdan vazgeçemeyiz. Çünkü partimiz, İspanyol devletinin büyük siyasi ve toplumsal sorunlarının çözümünü için dikkate alınması zorunlu olan demokratik ve ulusal bir partidir. Bizler enternasyonalistiz. Ama ulusal bir parti olan partimiz, herhangi bir uluslararası disiplince bağımlı değildir. 1931 yılının bir günü, geleneksel monarşik İspanya, Cumhuriyet olmuştu. Tüm ilerici güçlerin, bugünkü rejimin güçsüzlüğünün ve bütün muhalefetin birliği temelinde değişim olasılıklarının bilincine varmaları ve tutarlı bir eylem içinde bulunmaları halinde, İspanya'nın bir gün yeniden demokratik İspanya haline dönmesi imkânsız değildir."

CARILLO'NUN RAPORU

"La Pasionaria" adıyla anılan İKP Başkanı Dolores İbarruri'den sonra genel sekreter Santiago Carillo bir rapor sundu. Yeni kurulan Suarez hükümetinin açıklamalarının, halkın demokratik istemleri karşısında verilmek zorunda kalınan birer taviz olduğunu, ancak önemli olanın sözler değil, davranışları olduğunu belirtti. Carillo, muhalefetin yeni hükümetle diyaloga girmesinin koşullarından birinin, şu andaki örgütlenme yasalannın bir kenara atılması oldu-

Dolores İbarruri Roma'da Merkez Komitesi toplantısından önce S. Carillo ile.

ğunu söyledikten sonra, bu diyalogda muhalefetin taviz veremeyeceği ilkeleri şöyle belirtti:

ŞARTLAR

"1) Geçici bir ulusal anlaşma hükümetinin kurulması ve burada halk egemenliğinin kurulmasında anlaşan bütün siyasi grupların temsili.

"2) Tam yetkiyle donanmış bir kurucu meclisin toplanması için gerekli koşulların yaratılması. Anayasal yasal reform yetkisini bugünkü hükümete verecek bir referandumun ya da plebisitinin yapılması düşüncesi, halk egemenliğinin kurulmasıyla bağdaşamaz.

"3) İstisnasız bütün siyasi tutuklular için aff. Biz de tedhişçiliği kesin olarak kenanaktayız. Ancak, bugünkü koşullarda, tedhişçiliğin varlığı için bütün gerekçelerin ya da nedenlerin var olduğunu teslim etmek zorunludur.

Geçici hükümet, aynı zamanda, işsizliği azaltmak, ücret ve maaşları artırmak, tarımsal ürünlere oynak bir fiyatlamaya güvencesi sağlamak için gerekli önlemleri almalıdır.

"4) Katalonya'da, Bask ülkesinde ve Galicya'da, gerçek özerklik statüsüne dayalı özerk hükümetlerin kurulması. Aynı istemi ileri süren İspanya'daki diğer halklara ve bölgelere de özerklik statüsü sağlanmalıdır.

Bizim görüşümüze göre, birleşmiş muhalefet, bu nitelikte çözümleri görüşmek üzere hükümetle diyaloga oturmalıdır."

BÜYÜK BİR KİTLE PARTİSİ

Carillo, MK çalışmalarını hakkında bilgi vermek üzere 1 Ağustos'ta düzenlenen basın toplantısında, komitenin, partiyi büyük bir kitle partisi haline dönüştürmenin araçlarını incelediğini söyledi. Merkez Komitesinin, ilgaliteiden çıkarmadan önce 300.000 üye hedefine ulaşılması gereğini kararlaştırdığını açıklayan genel sekreter, açıklamasına şöyle devam etti: "Merkez Komitesi, bütün kademelerde demokratik işleyiş geliştirilmesini araçları üzerinde durmuş ve

kendi üyelerinin sayısını arttırmaya ve yürütme komitesini tanımlamaya karar vermiştir."

Carillo'nun açıklamasına göre, 142 kişiden oluşacak yeni Merkez Komitesindeki üyelerin 57'si işçi, 6'sı tarım emekçisi, 22'si memur, 54'ü aydındır. 68 üyenin yaşları 45'in altındadır. Merkez Komitesi üyelerinin hapse yattıkları yılları toplamı 485 yıl olarak hesaplanıyor. Merkez komitesinin 7 üyesi ölüm cezasına hüküm giymiş, ancak cezaları daha sonra hapse çevrilmiştir. Merkez Komitesinin sürgüne mahkum edilmiş üyeleri, toplam olarak 1492 yıl ülkelerinin dışında geçirmek zorunda bırakılmışlardır.

Carillo, açıklamalarına şöyle devam etti: "Toplantıda yapılan bütün çalışmalar, Parti'nin bir pakt yoluyla demokratik kopuşun sağlanmasını, demokratik koordinasyonun geliştirilmesini ve geliştirilmesini ve kurucu seçilmiş bütün güçleriyle hazırlayacak bir ulusal anlaşma hükümetinin kurulmasını hedef alan doğrultusunda bütünle onaylanmıştır. Partilerin çoğunluğu tanıyan ve tüm demokratik kazanımları ve bireysel hakları devam ettiren ve geliştiren demokratik bir sosyalizm için mücadele kavramı da aynı şekilde onaylanmıştır."

"Parti'nin Berlin'deki Avrupa Komünist Partileri Konferansı heyetinin değerlendirilmesini inceleyen Merkez Komitesinin karar, herhangi bir uluslararası disipline bağlı olmayan Parti'nin bağımsız konumunu teyid etmiştir."

İspanya Komünist Partisi'nin "demokratik kopuş" olarak deyimlendirilen görüşü, ülkede demokrasiye geçiş için, Franko rejiminin kurumlarından hareket edilemeyeceğini, aksine bu kurumlardan bütünle kopulması gerektiğini içermektedir.

Bu arada Carillo şu görüşü de belirtti: "Bizler partinin legalitesi için özel bir mücadele düşünmüyoruz. Parti'nin legalitesi, demokratik kopuş dediğimiz hedef için, verdiğimiz mücadeleden bir parçasıdır." Carillo, 4 ya da 6 ay içinde ülkede demokratik bir hükümetin kurulmasının beklenebileceğini de sözlerine ekledi.

BAĞLANTISIZLIK HAREKETİ BÖLÜCÜLÜĞE KARŞI

BONDA REVSKIY, V. SOFINSKIY

Bağlantısız ülkeler devlet ve hükümet başkanlarının 5. konferansı, Sri Lanka'nın başkenti Kolombo'da yapıyor. Bu konferans, bağlantısız ülkeler hareketinin anti-emperyalist ilkeler üzerindeki birliğine doğru atılacak bir adım olarak yorumlanıyor.

Bağlantısızlık politikasının ileric, anti-emperyalist özü, sürekli olarak gerici güçlerin azgın saldırılarına hedef oldu. Bağlantısızlığa en başından beri karşı çıkan emperyalist çevreler, bu hareketin anti-emperyalist yönelişini törpülemeye ve onu pasif bir tarafsızlık çizgisine çekmeye giriştiler. Bu amaçla, emperyalist blokların içine çekilmiş Asya ülkelerini bağlantısız devletlere karşı çıkardılar; bağlantısızlık hareketi ile sosyalist ülkeler arasında ayrılık sokmaya çalıştılar. Bu çabalar bugün de sürüyor. Ancak, Batılı politikacı ve ideologların kullandıkları yöntemler, daha ince ve örtülü.

BÖLME YÖNTEMI

Emperyalist çevreler, çeşitli baskı araçlarıyla (askeri, siyasal, ekonomik) bağlantısızlık hareketi bölmeye ve üyeleri arasında ayrılık çıkarmaya çalışıyorlar. Bu çabaların her zaman boşuna olmadığını da söylemek gerekir: Lübnan'daki olaylar; E. Sedat'ın Mısır'ın iç ve dış politikasının yönünü değiştirmesi, ve böylece ülkenin Arap halklarının emperyalist ve İsrail saldırılarına karşı ortak mücadele cephesinden ayrılmaya, buna örnektir. Emperyalistler, bağlantısızlık hareketi dahil ülkelerin farklı sosyo-ekonomik gelişme düzeylerine, ekonomik ve siyasal çıkarlarına, ideolojik ve dinsel görüşlere sahip olmaları olgusundan geniş ölçüde yararlanıyorlar. Bazıları, son zamanlarda, ham maddelerden ve özellikle petrolden yoksun ülkeleri "üçüncü dünya"nın yeni-bağımsız olmuş ülkelerinden ayırmak üzere, "dördüncü dünya" deyimini kullandılar.

MAOİZMİN İNCE TAKTİKLERİ

Bağlantısızlık hareketi karşı benzeri ölçüde düşmanca bir tavır alanlar da, SBPK Merkez Komitesinin partinin 25. Kongresine sunduğu raporda da belirtildiği gibi, "emperyalizmin sosyalizme karşı mücadelesinde ona önemli bir yardım yapan" Maooculardır.

Pekin yöneticileri, 1960'ların başında "ikinci" bir Bandung Konferansı tasarılarını yoğun olarak tezgahlamaya başladılar. Bundan amaçları, kendilerine uygun düşecek, hegemonyacı amaçlarına yardımcı olacak ve bağlantısızlık zirve konferanslarına karşı alternatif olarak ileri sürülecek "yeni" bir konferans olmasındı. Bu sırada Maoocular, 1963 ve 64'de Endonezya-Malezya çatışmasını kışkırtmak için az uğraşmadılar. 1965'de Endonezya'yı Birleşmiş Milletler'den ayrılmaya ikmaya çalıştılar. Birleşmiş Milletler'e ve bağlantısızlık hareketi bir karşı ağırlık olarak, "yeni doğan güçlerden" oluşan özel bir uluslararası kuruluşun kurulmasını görüşünü desteklediler. Burada da hedefleri, Afrika ve Asya ülkelerini sosyalist topluluktan soyutlamaktı. Maoocu Çin, defalarca silahlı çatışmalara dönüşmüş olan, Hindistan ile Pakistan arasındaki ayrılık-ları alevlendirmeye de çalıştı.

Maoocuların, "ikinci bir Bandung"un Endonezya'da toplanmasını konusundaki ısrarları, bu ülkeyi Hindistan'a karşı çıkarmayı, Sukarno ile Nehru'yu birbirlerine düşürmeye amaçlıyordu. Bu yolda bazı hazırlık adımları da atıldılar. İkinci bir Afrika-Asya Konferansı toplama amacıyla Jakarta'da 1965 Nisanında toplanan konferans ve Cezayir'deki iki hazırlık toplantısı bunlar arasındadır.

BAĞLANTISIZ ÜLKELERİN UYANIK TEPKİSİ

Ne var ki, birçok Asya ve Afrika ülkesi, "ikinci Bandung" düşüncesinin arkasında yatan haince planların farkına vardı ve gerekli tavır aldı. Çoğunluğun, toplantı yerinin Afrika olması yönündeki Hint önerisini desteklemesi üzerine, konferansın Endonezya'da yapılması önerilerinin uygulanamayacağını gören ve büyük bir Asya ülkesi olan Sovyetler Birliği'nin Konferansa katılımını onaylamayan Maoocular, bunun üzerine Ekim 1965'de Cezayir'de toplanan hazırlık konferansını sabotaj ettiler. Afrika-Asya konferansı düşüncesinden bütünüyle vazgeçtiler. Fakat Pekin, bağlantısız ve sosyalist ülkeleri bölme, bağlantısızlık hareketi zayıflatma, böylece ona hakim olma ve kendi büyük-devlet, hegemonyacı özemleri için kullandığı çabalarını hafifletmedi. Maoocular bağlantısızlık hareketi sızmaya inatla cabaladılar. Bunun için de, Çin'in gelişmekte olan bir ülke olduğunu ilan ettiler. Colombo'daki bağlantısızlık zirvesine davet edilmeleri için de ellerinden geleni yaptılar. Buna rağmen, Endonezya parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı I. Roshadi'nin belirttiği gibi, geçen Mayıs'ta Delhi'de bağlantısızlık sorunları üzerine yapılan bir uluslararası seminare katılan ülkeler, bazı çevrelerin Çin'i bağlantısızlık hareketi

na alma önerisini reddettiler.

"İKİ SÜPER DEVLET"

Emperyalistler ve Maoocular, aynı amaçları paylaşarak, "iki süper devlet arasındaki pazarlık" gibi kavramların yayılmasına çalıştılar. Unuttular ki, dünyada barış ve istikrarın büyük ölçüde büyük devletler arasındaki ilişkilere bağlı olduğunu ilk kez açıklayanlar, 1961'de Belgrad'da ilk konferanslarını yapan bağlantısız ülkelere başkası değildi.

Leonid Brejnev, 24 Haziran 1973'de ABD televizyonunda şöyle diyor: "Dünyadaki genel atmosfer, büyük ölçüde, iki ülke arasındaki ilişkilere hakim olan iklimle bağlıdır. Ne ekonomik ya da askeri güçlülük, ne de sahip olunan uluslararası saygınlık, ülkelerimizden herhangi birine fazladan haklar sağlayamaz. Aksine, iki ülkeye de, dünya barışı ve savaşın önlenmesi davasında daha büyük sorumluluklar yükler. Sovyetler Birliği, ABD ile ilişkilerine ve bağlarına bu açıdan yaklaşarak, sorumluluklarının tam olarak bilincindedir."

Daha sonraki olaylar bu sözleri doğruladı. SBPK 25. kongresinin de belirttiği gibi, son beş yıl içinde, Barış Programı'nın uygulanmasıyla uluslararası gerilimin önemli ölçüde yumuşatılması sağlandı. Uluslararası ilişkilerdeki, soğuk savaş ve tehlikeli karşılıklı durumdaki farklı toplumsal sistemlere sahip devletler arasında barış içinde birarada yaşama ülkelerinin tesisine geçişle belirlenen, yeniden biçimlenen üzerindeki köklü etkinin sahibi, Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki ilişkilerin iyileşmesi oldu.

Bu koşullarda Maoocuların Cezayir bağlantısızlık konferansının öncesinde artırdıkları "süper devletler arasındaki pazarlık" propaganda gültüleri, daha da anlamsız hale gelmişti. Maoocular ve SSCB ile ABD'yi özdeşleştirerek onları izleyen diğerlerini kinayan Fidel Castro, Cezayir konferansındaki konuşmasında şunları söyledi: "Dünya kapitalist ülkelerle sosyalist ülkelere, emperyalist ülkelerle sömürgeleşmiş ülkelere, gerici ülkelerle ileric ülkelere bölünmüş durumda; hükümetler de, emperyalizmi, sömürgeçiliği, yeni-sömürgeçiliği ve ırkçılığı destekleyenler bunlara karşı olanlar arasında ayrılmış durumda. Bize göre, bağlantısızlık ve bağlantısızlıktaki temel sorun budur, çünkü insanlığı karşı işlenmiş ve işlenen suçlara karşı mücadeleyi sürdürme ana görevimizden, hiçbir şey bizi saptıramaz."

Diğer Ülkeler Karşı Değil

Sovyetler Birliği'nin uluslararası yumuşama ve gelişmiş kapitalist ülkelerle ilişkilerini geliştirme politikası, diğer ülkeleri, bu arada gelişmekte olan ülkeleri hedef alan bir politika değildi. Aksine, uluslararası yumuşama ve devletlerarası ilişkilerdeki tehlikeli karşılıkları kaldırmaya, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri dahil bütün halkların çıkarlarını tam tarafa karşılamaktadır. Sovyetler Birliği, her zaman onlarla adil ve verimli işbirliğinden yana olmuş, bunun tam karşılıksızlığı, egemenlik haklarının ve içlerine kaşınmanın sıkı sıkıya gözetilmesi temeline oturtulmuş ve gelişmekte olan ülkelerin ileri görüşlü liderleri bunu çok iyi kavramışlardır. 16 Eylül 1963'de Hindistan parlamentosunun Huk Meclisi'nde konuşan Jawaharlal Nehru, ABD, SSCB ve Britanya arasında varılan nükleer denemelerin yasaklanması antlaşmasının imzalanmasını kutluyor ve Antlaşmanın imzalanmasının ABD ile SSCB'nin yaklaşımını sağladığını, böylece diğer sorunların çözümü için yolu temizlediğini belirtiyordu. Diyordu ki, bu, son zamanlarda dünyadaki en büyük olaylardan biridir.

BAZI TEORİLER

Daha sonraki uluslararası gelişmeler, sosyalist ve gelişmiş Batı devletleri arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesine karşı bu yaklaşımın doğruluğunu kanıtladı. Çin'deki halkları, kurtuluş mücadelesindeki nihai zaferi, uluslararası yumuşama ortamında elde ettiler. Uluslararası yumuşama, son sömürge imparatorluğu olan Portekiz imparatorluğunun çözülmesi ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik bağımsızlıklarını için başarıyla mücadeleleri için elverişli koşulları yarattı.

Bağlantısızlık hareketinin artan sayıda üyeleri, "iki sistemden de eşit uzaklıkta kalma" teorilerinin ve sonuç olarak dünyanın "zengin Kuzezy" ve "yoksul Güney" biçiminde ikiye bölünmesinin, gelişmekte olan ülkeler için ne denli zararlı olduğunu kavıyorlar. Gelişmekte olan ülkeler, kendi deneyleriyle öğreniyorlar ki, kendilerinin kurtuluşunun ve varoluşlarının belirleyicisi bizzat sosyalist topluluktur ve bağlantısızlık politikasının başlangıcı ve uygulanması ancak dünyadaki güç dengesinin köklü olarak sosyalizm lehine değişmesiyle mümkün olabilmıştır.

LKP Genel Sekreteri Nicolas Chaoui

YABANCI MÜDAHALENİN
YARATTIĞI ORTAMDA

FAŞİSTLER LÜBNAN HALKINI KATLEDİYOR

Tel Zaatar Filistin göçmen kampının faşist güçler tarafından ele geçirilmesinden bir gün önce, Lübnan Komünist Partisi genel sekreteri Nicolas Chaoui partili bir heyetle birlikte Paris'te bulunuyordu. Fransız Komünist Partisi'nin düzenlediği Lübnan'lı ve Filistin'li demokratik ve ilerici güçlerle dayanışma mitinginde konuşan N. Chaoui, Lübnan bunalımıyla ilgili partisinin görüşünü açıkladı.

ORTAK BİLDİRİ

LKP genel sekreteri Paris'te bulunduğu sırada FKP genel sekreteri G. Marchais ile de bir görüşme yaptı. Görüşmeden sonra bir ortak bildiri yayınladı. Bildiride şöyle deniyordu:

"Nicolas Chaoui, ülkesinin, birçok yıl yakın bir süredir, Washington ve Tel Aviv'de tezahurlanan ve Lübnan halkının demokratik hareketini yoketmeyi Filistin direnişini dağıtmayı amaçlayan bir komplonun ortasında bulunduğunu belirtmiştir. Suriye'nin, faşistlere ve yerli gericiğin yanındaki askeri müdahalesi, yeni insani ve maddi kayıplara yol açmıştır. Bugüne kadar, komünistlerin etkin bir parçasını oluşturduğu Lübnan yurtsever ve ilerici hareketinin direnişi, Filistin direnişi ile ittifak halinde ağır koşullar altında bu planları başarısızlığa uğratmıştır.

Nicolas Chaoui, Lübnan Komünist Partisi ve Lübnan'lı ve Filistin'li müttelikleri adına, Fransız Komünist Partisi'ne ve demokratik güçlere etkin destek ve dayanışmaları için teşekkür etmiştir."

"İki parti liderinin ortak bildirisinde, FKP Genel Sekreteri G. Marchais'in, bunalımın çözümünün şartı olarak, Suriye kuvvetlerinin Lübnan'dan çekilmeden çekilmesinin zorunlu olduğu görüşünü belirttiği açıklandı.

SURİYE HÜKÜMETİNDE BUNALIM

Diğer yandan, Suriye Hükümetinde

yapılan son değişikliğin, Baas partisi içinde Lübnan politikası nedeniyle doğan anlaşmazlıkla ilgili olduğu belirtiliyor. Başbakanlığa getirilen generalin, Suriye'de çoğunlukta bulunan müslüman grup sınıflar arasında yer alması, Baas Partisi içinde çatışan akımlar arasında bir denge sağlama çabası olarak değerlendiriliyor. Bu konuda bir yorum yayınlayan Lübnan Komünist Partisi organı, "Al Nida", Suriye hükümetindeki bunalımın temel nedeninin Lübnan politikası olduğunu belirtti. Bu arada, Suriye'nin Lübnan'a müdahalesinin, Suriye ekonomisine günde 8 - 10 milyar Suriye lirasına mal olduğu hesaplanıyor.

KIZILHAÇ'IN GÖZ YUMMASI

Öte yandan Tel Zaatar kampının faşist güçler tarafından kuşatılması sırasında çok sayıda sivilin ölmesinde Kızıl Haç yetkililerinin çekingen tutumunun büyük bir payı olduğu ilerici güçler tarafından bildiriliyor. Yaralıların kampanı tahliyesi sırasında, göçmenlerin sürekli ateş altında olduğu da biliniyor.

LKP POLİTİK BÜRO ÜYESİ G. HAOUI DE, BEYRUT'DA, ULUSLARARASI DAYANIŞMANIN LÜBNAN SORUNUNUN ÇÖZÜMÜNDE BELİRLİYECİ OLACAGINI SÖYLEDİ: "SURİYE MÜDAHALESİ SON BULMADAN SORUNLARIN ÇÖZÜLEMEECEĞİ İYİCE AÇIĞA ÇIKMIŞTIR. BUNUN İÇİN DE, ULUSLARARASI DAYANIŞMANIN, BÜTÜN GERİCİ ARAP GÜÇLERİNİN DESTEĞİNİ ALAN BİR OPERASYONU GERİLETMESİ ZORUNLUDUR."

Lübnan Komünist Partisi'nin Tel Zaatar sorumlusu A.bu Hasan Breydi, kampın faşistlerin eline geçmesinden önce şunları söylüyordu.

"Yaralıların taşınması, bir kahrmanlık olayı olarak geçiyor. Her gün, tahliye edilenlerden ve onlarla birlikte olanlardan en az 20-30 ölü sayılıyor."

"Kurtarılmayan yaralıların yüzde doksani, eğer tıbbi malzeme sağlanabilseydi kurtarılabilir. Ayrıca yiyecek sıkıntısı ve sıhhi olmayan yiyecekleri yemek zorunda kalınması birçok kişinin bu yüzden hastalanmasına yol açmaktadır. Hiçbir ev oturulacak halde değildir. Havan mermileri sığınakları da delip geçmektedir. Sığınakları birinde saklanan 400'den fazla kişiden, geçen hafta içinde, sadece 22'si kurtarılabilmiştir."

SURİYE'NİN ÇEKİLMESİ İÇİN ULUSLARARASI DAYANIŞMA

Öte yandan Fransız Komünist Partisi'ni temsilen bir heyet bir süredir Lüb-

nan'da bulunuyor ve çeşitli temaslar sürdürüyordu. FKP heyeti Lübnan'da, LKP merkez komitesi sekreterleriyle görüştü. L'Humanite'nin bildirdiğine göre, Politik büro üyelerinden Georges Haoui bu görüşmeler sırasında şu görüşleri belirtti:

"Ulusal dayanışmanın, sorunlarımızın siyasal bir çözüme kavuşturulması doğrultusunda tayin edici bir rol oynayacağını söylemek abartma olmaz. Bu, ülke içindeki güçler dengesinin çok önemli olmadığı anlamına gelmez. Birbuçuk yıllık yığılma siyasal mücadelelerden ve askeri çatışmalardan sonra, Suriye müdahalesi son bulmadan bu sorunların çözüleceği iyice açığa çıkmıştır. Bunun için de, uluslararası dayanışmanın, bütün gerici Arap güçlerinin desteğini alan bir operasyonu geriletmesi zorunludur."

ISRAİL VE ÜRDÜN KOMÜNİST PARTİLERİNİN ORTAK BİLDİRİSİ

Ürdün ve İsrail Komünist Partilerinin önceki hafta yayınladıkları bir ortak bildiride, Orta Doğu sorununun çözümü için gerekli ortak bir barış planının temelleri belirtildi.

Bildiride, İKP yöneticisi Meir Wilner ile ÜKP yöneticisi Fuat Nasr'ın bir süre önce görüşmeler yaptıkları açıklandıktan sonra, bu görüşmelerde, "iki parti arasındaki tam dayanışma ve görüş ayrılığının ortad edildiği" bildirildi.

Tek bildiride, söz konusu barış planının esasları şöyle açıklandı:

"1) İsrail tarafından 1967 savaşçı sırasında işgal edilen tüm toprakları, bu arada Kudüs'ün Arap kesiminin tam olarak boşaltılması.

2) Filistin halkı dahil bölgedeki bütün halkların ulusal haklarına saygı gösterilmesi ve Filistin halkının kendi topraklarında egemen bir devlet kurma hakkının tanınması. Kudüs'ün Arap kesimi ve Gazze toprakları da buna dahildir. Ayrıca, bütün Filistinli göçmenlerin kendi evlerine dönme hakkı da tanınmalıdır.

3) İki parti, Rabat zirvesinde ve işgal altındaki Filistin topraklarında yapılan belediye seçimlerinde belirtildiği gibi, FKO'nu Filistinlilerin tek yasal temsilcisi olarak görürler.

İki parti, FKO dahil bütün tarafların katılması ile Cenevre konferansının derhal toplanmasından yanadırlar.

Ürdün ve İsrail Komünist Partileri, Lübnan'daki iç savaşın çözümünü, Lübnan halkının bağımsızlığı ve egemenliğinden, demokratik gelişmesinden ve Filistin ulusu ile bağlarını kuvvetlendirmesinden geçtiği inancındadırlar."

İsrail ve Ürdün Komünist partilerinin yayınladıkları ortak bildirisinin son bölümünde de, "İsrail yetkililerinin işgal altındaki topraklardaki barbarca baskıları" kınandı.

LÜBNAN KOMÜNİST PARTİSİ GENEL SEKRETERİ NICOLAS CHAOUI, PARİSTE DÜZENLENEN BİR DAYANIŞMA MITİNGİNDE KONUŞTU. CHAOUI, ÜLKESİNİN, WASHINGTON VE TEL AVİV'DE TEZGAHLANAN VE LÜBNAN HALKININ DEMOKRATİK HAREKETİNİ YOK ETMEYİ, FİLİSTİN DİRENİŞİNİ DAĞITMAYI AMAÇLAYAN BİR KOMPLONUN ORTASINDA OLDUĞUNU BELİRTTİ.

Filistin direniş kuvvetlerinin etkisiz hale sokulmasını sağlayan askeri durumdan yararlanarak, Tel Zaatar'daki Filistinli göçmenleri stratejik hedefleri haline getiren Lübnan'lı faşistler, geçen hafta insanlık dışı amaçlarını elde ettiler. Faşistlerin, düşürdükleri kamptaki binlerce göçmeni katletmeleri, basit bir zafer sarhoşluğunun içgüdüsel sonucu değildi. Bu katliam, kamp çevresinde sürdürülen askeri hareketin temel amaçlarından biri idi. Suriye kuvvetlerinin Lübnan'da bulunmasını sağladığı bir ortamda, falanjist güçler, kuvvetlerini bu belli nokta üzerinde toplama olanağını elde etmişlerdi.

LÜBNAN'DA KOMÜNİSTLER NAZİ YÖNTEMLERİYLE KATLEDİLİYOR

Lübnan'daki askeri durumun sürünmesinde birakılmadın yararlanılan ve cesaret bulan faşist faşistler, kan dökme planlarını tezgah yapıyorlar. Falanjistler, özellikle komünist militan ve liderleri hedef alan bir hattı sürdürüyorlar. Son olarak iki komünist işçi, insanlık dışı işkencelerden sonra öldürülebilen yıllarda sürüklenmişler.

Faşistler tarafından kuşatılmış durumdaki bir ilerin bölgesi olan Nabaa'daki ilk olay, önceki Salı günü, birkaç gün önce öldürülmüş olan komünist lider Hratek Kazandjian'ın parçalanmış cesedinin bir otomobilin arkasına bağlanarak yıllarca sürüklenmesi oldu. Faşistler tarafından başı, elleri ve bacakları koparılan 36 yaşındaki Kazandjian

20 yıla yakın süredir Lübnan Komünist Partisi'nin safında idi.

Yine aynı Nabaa bölgesinde, aynı hafta içinde 45 yaşındaki komünist militan Keveker Kavandjian da öldürüldü. 25 yaşından bu yana LKP saflarında mücadele eden Kavandjian da çarşıya gidecektedi sonra, kendi mahaltesinin sokaklarında sürüklenirdi.

İkisi de hristiyan ermeni ailelerden gelme iki komünist de, iç savaşın başından beri, faşistlerle ilerici güçler arasındaki bir tampon bölgede yer alan bir ermeni topluluğundan dış dünya ile ilişkilerini kurmayı başarmışlardı. Faşistlerin yüzlerce Filistinli direnişçiyi ve ilerici Lübnanlıyı katlederek bu göçmen kampına da saldırılarından sonra, Kavandjian ve Kazandjian yüzlerce ailenin kampanı kurtarılmasını sağladılar.

Daha önce, küçük bir Filistinli göçmen kampının yöneticisi olan bir Filistinli direnişçi de, karısı ile birlikte, aynı biçimde çarşıya gerilere öldürülmüştü.

MOSKOVA, OLİMPİYAT-80'E HAZIRLANIYOR

1980 yılında Moskova'da yapılacak olan 22. Olimpiyat Oyunlarının hazırlıkları konusunda, SSCB Spor Komitesi Başkanı Sergey Pavlov, Novosti basın ajansına bir demeç verdi. Hazırlıkların tamamlanması için şu anda varolan dört yıllık süreyi de kısa bulan Sovyet spor yetkilileri, çalışmaların çok önceden başladığını belirtiyorlar. SSCB Spor Komitesi Başkanı Sergey Pavlov'un demeci şöyle:

● Sizce 1980 olimpiyatlarının temsil gücü ne kadar olacak?

● 1980 yılının Temmuz ayında 16 gün süreyle Moskova'da yapılacak olan Olimpiyat oyunlarına 130'u aşkın ülkeden sporcuların katılacağı umuluyor. Çalıştıcı, tıbbi ve teknik personel dahil olmak üzere ulusal spor heyetlerinin toplam sayısı, ilk verilere göre, Moskova'da yaklaşık 12 bini, yelken yarışlarının yapılacağı Tallin'de de 650'yi bulacak.

Karşılaşmaları 3500 kadar hakem yönetecek. 1980 oyunlarına uluslararası spor federasyonlarından 800'ü aşkın resmi temsilci ve onur konulu bekliyoruz. 7000 kadar yabancı ve 1500 dolaylarında Sovyet gazetecisi oyunculardan haber verecekler.

● Ne türde spor tesislerinin yapımı düşünüyorsunuz, Bay Pavlov?

● Moskova'da bugün 61 stadyum, 1340'ı aşkın spor salonu, 22 yüzme havuzu, 2300 spor sahası, 8 spor sarayı bulunuyor. Özetle, her türlü sportif karşılaşmanın yapılabilmesi için tesisler yeterli. Yine de Moskova olimpiyatları için, 40-50 bin kişilik açık stadyum gibi bir dizi sportif tesisin daha yapılması gerekli. Söz konusu stadyumda, çeşitli spor türlerinde karşılaşmaların yapılması mümkün olacak. Birisi açık diğeri halka biçiminde iki bisiklet pistinin, onbin seyirci alan bir olimpik havuzun, ve niteliği, aydınlatılması, tekniği, mimarisi ve konforu bakımından geleceğin tüm gereksinimlerini karşılayabilecek diğer bir dizi spor tesisinin yapımı planlanmaktadır.

● Moskova, 1980 olimpiyatlarına yaklaşık ne kadar konuk bekliyor?

● Şimdiden kesin bir rakam vermek güç. Bu konu, konukların istekleri de dahil birçok etkene bağlı. Ancak, Moskova'daki tüm spor tesislerinin aynı anda yaklaşık olarak 350 bin seyirciyi alabildiğini belirtilebilir.

Sporculara, spor heyetlerine eşlik eden personele, uluslararası spor federasyonlarının temsilcilerine, basın, radyo televizyon temsilcilerine ve oyunlara ilgi duyan herkese Sovyetler Birliği'ne serbest giriş sağlanacaktır. Ülkemiz için geleneksel olan konukseverlik, olimpik karşılaşmaları izlemek ve ülkeyi dolandırmak isteyen turistlere de gösterilecek.

● Otellerinde "fazla" yeri olmayan çağdaş bir kentte, çok sayıda turisti ağırlamak son derece karışık bir sorun değil mi?

● Evet. Bu sorun Moskova için de güç. Ancak, planlı inşaat sistemimiz, Sovyet devletinin spora gösterdiği özen ve Olimpiyat-80 hazırlıklarına verilen büyük önem sayesinde, bu sorunun önceden çözümü mümkün olacak. Ayrıca, tüm olimpiyat tesisleri başkentimizin genel gelişme planına uygun olarak inşa edilecek.

Konukların ağırlanması için şimdiki oteller kullanılacak. Bundan başka 1980 yılına kadar yaklaşık 40 bin kişilik yeni, modern oteller inşa edilmesi tasarlanıyor. Kent çevresindeki otellerin ve yurtların yanısıra dinlenme evleri ve pansiyonlar yapılacak. Çok sayıda arabalı turist gelmesi olasılığında hareketle, yeni moteller ve kampingler inşa edilecek.

● Önceki olimpiyatların, özellikle Münih Olimpiyatı organizatörlerinin deneylerinden de yararlanılacak mı?

● Helsinki'de, Melbourne'da, Roma'da, Tokyo'da, Meksiko'da Münih'te ve Montreal'de ne gibi güçlüklerle karşılaştığını biliyoruz. Bu nedenle, önceki olimpiyatların hazırlık ve yapılmasında ki tüm sorunları büyük bir dikkatle inceliyoruz.

MONTREAL OYUNLARININ KAPANIŞIYLA AYNI ANDA KIZIL MEYDAN'DA 1980 OLİMPİYATLARI İÇİN TÜM DÜNYAYA ÇAĞRI YAPILDI

500'ü aşkın spor adamı ve SSCB Cumhuriyetlerinden gelen temsilciler, Moskova'da, Montreal oyunlarının kapanışıyla aynı anda, 2 Ağustos Pazartesi günü sabaha karşı, Kızıl Meydan'da bir "Hoşgeldiniz" çağrısı düzenlediler.

2 dakika 30 saniye süren bu gösteri, Kremlin'in doğu tarafına düşen dev "Rossia" Oteli'nin zemin ve çatısından Montreal'e uydurularla nakledildi. Gösteri Moskova saatliyle 4.45'te Sovyet başkentinde güneşin tam doğduğu sıraya başladı.

Moskova'dan Montreal'e yapılan televizyon yayını Lenin Stadi'nin bir görünümünün verilmesiyle başladı. Yayının sonunda ise, Moskova'da yapılacak 22. Olimpiyat Oyunları'nın simgesi "kırmızı fon üzerine alev" tanıtıldı.

Hoşgeldiniz çağrısı ise Rusça, İngilizce ve Fransızca olarak hepbir ağızdan söylendi. Sovyetler Birliği'nin 15 cumhuriyetinin ulusal giysileri içindeki onbeş kadın ve erkek, yükselen güneşin karşısında, "Rossia" otelinin çatısından ekranlarda yansıtıldı.

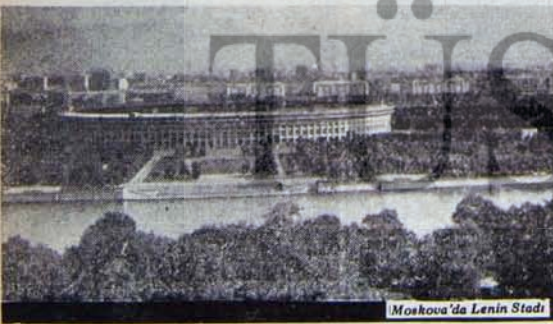
Moskova sokaklarının bomboş olduğu o saatlerde, gösteri yerinden geçen birkaç kişinin de "Rossia" otelinin ayakları çevresinde birtekere daha sonraki folklor danslarını izlediği görüldü. Giysileri içindeki otuz dansçı, otelin tabanındaki çimenlik üzerine dikili kayın ağaçları çevresinde balalayca uakordone havaları eşliğinde ronaldı yaptı.

Kremlin'in eski ana girişi olan Spashki kulesinin çanlarını verdiği işaret üzerine, Kızıl Meydan'ın bir ucunda toplanmış olan 500'ü aşkın spor adamı, olimpiyatların renkli beş halkasını oluşturdular.

Mondiovizyon'un yayını izleyenler ve Montreal'deki kapanış töreninin seyircileri, Kremlin'in, güneşin ilk ışınlarıyla uyanan altın sarısı ve gümüş yaldızlı damlarının, "Rossia" otelinin 21. katından yansıyan en güzel görünüm-lerinden birini hayranlıkla karşıladılar.

Sovyetler Birliği'nin ve Sovyet toplumsal sisteminin barışın pekişmesi sürecindeki tayin edici yerini belirleyecek bir olay olacak olan 80 olimpiyatlarına yapılan bu "hoşgeldiniz" çağrısı, yine inancılı görünümünde tamamlanırken, dünya basın-yayın araçları bu müstesna anı dünya kamuoyundan getiremeyecek büyük bir görev bildiler. Kapitalizmin bunalımının kültür-fizik alanına umulmadık biçimde yansımalarının etkisinden kurtulmak için, olimpiyat oyunlarının felsefesine karşı yoğun bir költüme kampanyası açan emperyalist propaganda merkezleri, 80 olimpiyatlarının esenliğine ve barışçı niteliğine gölge düşürme girişimlerine gıktan başlamış bulunuyorlar. Barışçı banna, özellikle ilk hedef olarak, Moskova olimpiyatlarının evrensel niteliğini zedeleyecek biçimde, bazı ülkelerin bu oyunları boykot etmesi için elverişli bir ortamı yaratmaya çalışıyor.

Bu arada, uluslararası olimpiyat komitesinin, Çin Halk Cumhuriyeti yetkilileri zehinde, olimpiyatı oyunlarına yeniden katılması konusunda ıknâ çalışmalarını "sabrta" sürdürdüğü bildiriliyor. Bilindiği gibi, Çin yöneticileri, 1980'de Moskova'da yapılacak olimpiyat oyunlarının başarısız kalması amacıyla, Montreal olimpiyatlarının kapanışının hemenertesinde harekete geçmişti. Burjuva batı basınının, olimpiyatları költüme çabaları sırasında, Maoocu Çin yönetiminin anti-Sovyetizmden kaynaklanan bu politikasından da kuşkuuz yararlanacak.

Moskova'da Lenin Stadi

EGE VE KIBRIS

SORUNUN MUTLAKA BARIŞCI YOLDAN ÇÖZÜLMESİ KABUL EDİLMELİ VE SAĞLANMALIDIR. BARIŞCI OLMAZSA SİLAHLA DA OLUR GIBI BİR DÜŞÜNCE KAFALARDAN SILINIP ATILMALIDIR. BARIŞCI YOL TARTIŞMASIZ VE TEREDÜTSÜZ BENİMSENDİKTEN SONRA BUNUN SOMUT YÖNTEMLERİ BULUNMALI VE UYGULANMALIDIR. SORUN BUGÜN BUDUR. DİĞER BÜTÜN SORUNLAR, İDDİALAR, SAVAŞIN ÖNLENMESİ SORUNU KARŞISINDA İKİNCİ PLANDA KALIR. BUGÜN İÇİN HİÇBİR SORUN SAVAŞIN ÖNLENMESİ KADAR ÖNEMLİ DEĞİLDİR.

BEHİCE BORAN

Türkiye ile Yunanistan arasında anlaşmazlık konusu olan Ege sorununun şu son günlerde büründüğü biçim, sorunun esasına ilişkin hususlardan ziyade ikincil denilebilecek nedenlerden doğmaktadır. Ama bundan dolayı, sorunun bugün aldığı biçim ve ırmandığı düzey önemsizdir, denilemez, önemi küçümsenemez de. Zaman olur ki, ikincil, günlük etkenler birden ön plana çıkar, ağır basar ve sorunun temel unsurlarının zorunlu kıldığı sonuçlar birden doğabilir. Ege kıta sahanlığına ilişkin bugünkü durum bu niteliktedir. Hiç gerekmediği ve gerek Yunanistan'a, gerekse Türkiye'ye büyük zararlar başka bir şey getirmeyeceği halde, ve gerçeğe de istenmediği halde, iki ülke arasında bir savaş patlak verebilir. Böyle bir olasılık kesinlikle önlenmelidir.

Batısın en büyük kısmı Ege'ye uzanan Türkiye'nin Ege'de kıta sahanlığı bulunduğunu açıklar. Karşılıklı kıta sahanlıklarının saptanmasına ilişkin olarak teknisyenler düzeyinde Bern'de görüşmeler yapılagelmış olduğuna göre Yunanistan Türkiye'nin Ege'de kıta sahanlığına sahip bulunduğunu esasta kabul etmiştir. Sorun iki ülkenin sahanlıklarının sınırının saptanmasıdır.

Sorunun, mutlaka barışçı yoldan çözümlenmesi kabul edilmeli ve sağlanmalıdır. Barışçı olmazsa silahla da olur gibi bir düşünce kafalardan silinip atılmalıdır. Barışçı yol tartışması ve tereddütsüz benimsenmeden sonra bunun somut yöntemleri bulunmalı ve uygulanmalıdır. Sorun bugün budur. Diğer bütün sorunlar, iddialar, savaşın önlenmesi sorunu karşısında ikinci planda kalır. Bugün için hiç bir sorun savaşın önlenmesi kadar önemli değildir.

Kamuoyunu heyecanlandıran, savaş öncesi havası yaratıp bu havayı kızıştıran davranışlardan tutulmalı kaçınmak gerekirken bugün her iki ülkede de bunun tezi yapılmakta, heyecan yükseltici ve savaşa yol açabilecek bir hava telkizi biçimde körüklenmektedir. Sorunun temel öğelerini akılcı, gerçekçi inceleme-si ve çözümünün aranması yerine; taviz verir, yerleşme durumuna düşme kaygısı, karşındakinden daha baskın olmak eğilimi ağır basmaktadır. Bunun sonucu olarak da sözünü ettiğimiz hava oluşup kızışmaktadır.

Sorunun tartışmasını bu havadan çıkartmak şarttır. Ülkeyi yönetenler soğukkanlı gerçekçi, akılcıca hesaplı olma ve davranma durumundadırlar. Bu nitelikte ve sorunlara geniş bir perspektif içinde uzun vadeli açıdan bakan bir politika yürütenler sonunda kazanırlar.

"Kıbrıs'ın tamamını isteseydik işgal edebilirdik, şimdi de edebiliriz. Tarihte on iki ada Türkinler olmuştu; hiç bir zaman Yunanlıların olmamıştı. Yunanlılarla aramızda savaş çıkarsa yenen biz oluruz" tavrından ve bu yolu sözlerden vaz geçilmelidir. Bu tavır hem karşı tarafta, meydan okumada geri kalmama kaygısıyla sert karşı çıkışlara iteleyerek gerilimi yükseltmekte, hem dünya politik çevrelerinde Türkiye'ye kötü puan verilmekte, hem de içte gerçekleri göremekten uzak kof, şoven bir milliyetçiliği körüklemektedir.

Durmadan Çandırlı ile Sismik İ, CHP koalisyonu zamanındaki durum ile MC iktidardaki durumu kıyaslayıp Demirel ve ortaktan iktidarı kıskırtmak artık bir yana bırakılmamalı. Olmuş ile ölmüşe çare olmadığına göre, artık bugün ve gelecek ölenin de durulmak, bir savaşa meydan vermeden sorunun gerçekliği

DÜŞÜNÜLEN VE ÖNERİLEN FEDERATİF KIBRIS DEVLETİ BİÇİMİ VE NİTELİĞİ KIBRIS'IN BÜTÜNÜĞÜNÜ, BUNUN İÇİN DE GERÇEKTEN BAĞIMSIZ VE EGEMEN BİR DEVLET OLABİLMESİNİ SAĞLAMAKTAN UZAK DÜŞÜYÜR; "TAKSİM" E DAHA YAKIN DURUYOR VE GİDEREK TAM FİLLİ VE HUKUKİ TAKSİM VARMASINA OLASILIĞI KUVVETLİ GÖRÜNÜYOR. BİR DEVLETİN BAĞIMSIZLIĞI İÇİN EKONOMİK BÜTÜNÜĞE SAHİP OLMASI ŞARTTIR. TOPLULUĞU TÜRKİYE İLE RUM TOPLULUĞU YUNANİSTAN'LA EKONOMİK BÜTÜNLEŞMEYE GİDECEKSE, GİDİYORSA, BUNUN SONU FEDERATİF KIBRIS DEVLETİ ANAYASASINA NE HÜKÜMLER KONURSA KONULSUN, BÖLÜNMEYE, "TAKSİM" E VARACAKTIR.

ve hakkaniyete uygun çözümü için neler yapılabilir, onun üzerinde durulmalıdır.

Her ne kadar kıta sahanlıklarının sınırlarının tesbiti teknik bir konu ise de, sorun bütününde öncelikle politiktir. Vakit geçirilmeden yüksek kademe politik temsilciler temasa geçmeli ve o düzeyde de görüşmeler başlatılıp sonuca varıncaya dek sürdürülmelidir.

Yunanistan'ın sorunu B.M. Güvenlik Konseyine ve Lahey Adalet Divanına götürmesi, onun, hiç değilse şimdilik durumu bir sıcak savaşa doğru getirmekten sakındığı anlamına gelir. Yunan dışişleri bakanı Bitsios'un B.M.'e gitmek üzere yola çıkarken verdiği demeç de bu yorumu doğrulamaktadır. Yunanistan'ın bu ikili girişimiyle Yunanistan Türkiye arası Ege uyuşmazlığı bir süre askıya alınmış olmaktadır. İki Yunan notası arasında da bir yumuşama sezilmektedir. Basında çıkan nota metinleri doğru ise, birinci nota "Yunan hükümeti Yunanistan'a ait olan kıta sahanlığı üzerindeki haklarını koruyacağını bildirdi" cümlesiyle son bulurken, 2. notanın son cümlesinde "Yunan hükümeti, Türkiye'nin girişimlerinden doğacak gerçek ve hukuki sonuçları tartacaktır." demekle yetinilmektedir. Tam bu sırada Karamanlis'in ani bir kararla ve "cuntacı" oldukları gerekçesiyle 236 subayı emekliye sevk ettiği de anlaşılmıştır. Bu durumda, gerilimi artıran Türkiye olmamalıdır.

Yunanistan Lozan anlaşması hükümleri uyarınca 12 adayı silâhtan ve askerden arındırılmış hale getirmeli, Türkiye'de de bu adalar üzerinde hak iddia edici nitelikte söz ve yayımlardan, tavır takınmalardan sakınılmalıdır. Türkiye'nin "Misak-ı Milli" sınırları dışında toprak iddiaları olamaz.

Ege kıta sahanlığı ve Kıbrıs sorunları birbirinden ayrı ve bağımsız sorunlar olarak gözükmeye ve Türkiye bu tezi ne denli savunsa dahi, dünya politik düzeyinde bunlar birbirine bağlı olarak değerlendirilecektir. Daha açıkçası, diğer ülkelerin Kıbrıs'a ilişkin olarak Türkiye hakkında verdikleri yargı ve aldıkları tavır, Ege sorunu konusunda aldıkları veya alacakları tavır etkiler. Bu kaçınılmazdır.

Kıbrıs konusunda ise Türkiye'nin dünya'da pek destekleyici bulamadığı biliniyor. En çok güvenilen müslüman ülkeler ve Orta Doğu Arap ülkeleri dahi Makarios ile iyi ilişkileri sürdürmektedirler ve uluslararası toplantılarda Kıbrıs Türk Federe Devleti temsilcilerine hiç de yer vermemektedirler. Üçüncü Dünya denilen ülkelerle sosyalist devletler kesinlikle Kıbrıs'ın bağımsızlığının, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasından ve dış müdahalelerin olmasından yanadırlar. Taksim öncelikle ABD'nin işine gelir, onun ardından AET ülkeleri de bunu kabullenir. Ama bugünkü durumda onlar bile Türkiye'den yana değildir, ısrarla "taviz" istemektedirler. ABD ambargosu ve yapılan anlaşmanın Kongre'ce onaylanmaması bundandır. Diğer Nato üyelerinin Amerikan askeri "yardım"ının bıraktığı açığı kapatmaya yanaşmaması da bundandır.

Türkiye'nin iktidardaki ve ana muhalefetteki politik sözcüleri Türkiye'nin bağımsız ve egemen Kıbrıs devletinden yana olduğunu, bu tezi Türkiye'nin savunduğunu tekrarlıyorlar, ama inandırıcı olmuyorlar. 3. Dünya ülkelerinin ve sosyalist devletlerin desteğini kazanamıyorlar, çünkü düşünülen ve önerilen federatif Kıbrıs devleti biçimi ve niteliği Kıbrıs'ın bütünlüğünü, bunun için de gerçekten bağımsız ve ege-

men bir devlet olabilmemesini sağlamaktan uzak düşüyor; "Taksim" edahayakın duruyor ve giderek tam filli ve hukuki taksime varması olasılığı kuvvetli görünüyor. Bir devletin bağımsızlığı için ekonomik bütünlüğe sahip olması şarttır. Türk topluluğu Türkiye ile, Rum topluluğu Yunanistan'la ekonomik bütünlüğe gidecekse, gidiyorsa, bunun sonu Federatif Kıbrıs Devleti Anayasasına ne hükümler konulursa konulsun, bölünmeye, "taksim" e varacaktır.

Kıbrıs ekonomisi içinde Türk topluluğunun - bugünkü durumda Kıbrıs Türk Federe Devletinin - kendi içinde keskin sınıfsal farklar olmakla birlikte, bütününde, Rum topluluğunun bütününe kıyasla daha geri, daha yoksul olduğu doğrudur. Ama bu olgudan, Türk Topluluğunun, KTFD'nin, Türkiye ile ekonomik bütünlüğe zorunluluğu sonucu çıkmaz. Kıbrıs ekonomisi içinde Türk topluluğunun durumunu iyileştirmek, kalkındırmak yolları aranarak, bu doğrultuda yarımlar yaparak soruna çözüm bulunabilir. Ve amaç Kıbrıs Türk burjuvazisini palazlandırmak değil, halk kitlelerini kalkındırmak onun ekonomik ve kültürel yaşam düzeyini yükseltmek olmalıdır. Bunun şartı Türk topluluğunun demokratikleştirilmesi ve Türkiye'deki iktidarı soruna bu açıdan bakmasıdır. Ne Kıbrıs Türk yönetimi, ne Türkiye'deki MC iktidarı diğer bir politikadan yana olmadıkları, Kıbrıs'taki ve Türkiye'deki burjuvazinin çıkarlarını kolladıkları içindir ki, Türkiye ile ekonomik bütünlüğe tek çıkar yol olarak göstermektedirler.

İkinci bir husus, ada devletinin dış politika ve savunma sorunudur. Dış politika ve savunma alanlarında iki federe devletten biri Türkiye'ye, diğeri Yunanistan'a ayak uyduracaksa ve her ikisinin ayrı ayrı orduları olacağı bağımsız ve egemen Kıbrıs devletinden ortada ne kalır? Kıbrıs yabancı üslerden ve kuvvetlerden arındırılmalı ve Kıbrıs devleti kendisi akersizleştirilmelidir. Ne bütünüyle Kıbrıs devletinin de onu oluşturan federe devletlerin silahlı kuvvetleri bulunmalı, Kıbrıs'ın güvenliği, bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü ile birlikte uluslararası garanti altına alınmalıdır; İsviçre ve Avusturya'nın statusine benzer bir statüye kavuşturulmalıdır. O zaman, iki topluluk ve federe devlet arasında ayrılık ve uyuşmazlık doğurması en olası olan dış politika ve savunma konularının sorununun ortadan kalkmasıdır.

Kıbrıs'ta, MC iktidarı ve ana muhalefet partisi gerçekten bağımsız ve egemen bir Kıbrıs devletinden yana iseler, o takdirde, böyle bir Kıbrıs devletini gerçekleştirecek nitelikte ve biçimde bu gerçekleştirmenin gerekirdiği şartları içeren bir federasyon modeli önerilmelidir.

Kıbrıs konusunda söylenecekler şüphesiz bu kadarla bitmemektedir. Ekonomik bütünlüğün yanı sıra iki topluluk arasında sosyal, kültürel ilişkiler de olacaktır. Küçük bir adada iki topluluk birbirine düşman hale getirilmeye ve birbirinden Çin sendiyle ayrılmış olarak yaşayamazlar. Ayrıca, her iki topluluğun iç yapılarının demokratikleştirilmesi; işçi ve emekçi kitlelerin kendi topluluklarında ve Kıbrıs Devleti politikasında etkin bir güç haline gelmeleri, işi ve karar sahibi olmaları sorunu vardır ve bizim açımızdan temel sorun budur. Kıbrıs'da olduğu kadar Türkiye'de de, Yunanistan'da da işçi ve emekçi kitlelerin iktidarda oldukları zaman tüm sorunlar eşitliğe, hakkaniyete uygun olarak ve karşılıklı saygı ve sevgiye dayanarak çözümlenebilecektir.